Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 11 (14122) | 1976 оной январиин 15, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

МЕХАНИЗАТОРАЙ МЭРГЭЖЭЛ ШУДАЛАЯ

Республикымнай хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта трактор, машинанууд олошоржо, таряашад, малшадай хүдэлмэри индустриальна түхэлтэй болоно. Ганцахан һүүлэй табан жэлэй туршада колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинууд 5840 трактор, 3930 комбайн, 3529 ашаанай автомобиль нэмэжэ абаһан байна. Тиимэһээ хүдөө ажахын хүгжэлтэ энэ ехэ техникые бүтээлтэ ехэтэйгээр ашаглаһанһаа сэхэ дулдыдаха байһаниинь илатэ. Ушар иимэһээ хүдөөдэ механизаторнуудые һурган бэлдэхэ, тэдэнэрэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ шухала хэрэгтэ аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө анхарал ехээр табигдаг болонхой. Тракторист болон бусад механизаторнуудые һурган бэлдэхэ талаар хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищинууд гол һуури эзэлээ. Мүн энэ хэрэгтэ хүдөөгэй дунда һургуулинууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Эдэ бүгэдын хэжүүгээр колхоз, совхозуудта механизаторнуудые һурган бэлдэхэ бүгэдэ нииты һуралсал эмхидхэгдэнэ. «Хүдөөгэй залуушуул, механизаторай мэргэжэл булта шудалая» гэһэн уряа хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ захалаа.

Хэды тиимэ байбашье, колхоз, совхозуудта трактористнууд, комбайнернууд, жолоошод дуталдана. Гэнжэтэ бүхы тракторнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхэ болоо һаа, республикын колхоз, совхозуудта мүнөө аяар 4200 механизатор дуталдана. Тиимэһээ хүдөөдэ механизаторнуудые һурган бэлдэхэ гээшэ урдынхидаал адли шухала хэрэг болоно.

Мүнөө үедэ хүдөөгэй техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудта 2900 гаран хүн механизаторай мэргэжэл шудална. Гадна колхоз, совхозуудта эмхидхэгдэһэн механизаторай бүгэдэ ниитын һуралсалда 2700 шахуу хүн хабадана, тэдэнэрэй 1660-ниинь тракторист болохоор һурасана.

Механизаторай бүгэдэ ниитын һуралсал Сэлэнгын, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай аймагуудай ажахынуудта муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Эндэхи һургуулинууд 6—10 хэшээл үнгэргэгдөөд байна. Кабанскын аймагай Байгалай совхоздо эмхидхэгдэһэн механизаторай мэргэжэл шудалха һуралсалда 30 хүн ябана. Мүнөө эндэ 15 хэшээл үнгэргэгдэнхэй. Эдэнэр неделидээ хоёр үдэр һуралсадаг. Һурагшад хэрэгтэй бүхы юумээр хангагданхай. Хэшээл үнгэргэхэ зохид байра түхеэрэгдэнхэй, тэндэнь харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд бии. МТМ-дэ орожо, тракторнуудые задалхадань хаража абадаг. Залуу механизаторнууд ерэхэ хабарай тарилгада хабаадажа, һуралсалай үедэ ойлгожо абаһан юумэеэ бодото ажал дээрээ харуулхаар бэеэ бэлдэнэ.

Тэрэшэлэн механизаторай бүгэдэ ниитын һуралсал Кабанскын совхоздо, Сэлэнгын аймагай Химнын совхоздо зохидоор эмхидхэгдэнхэй. Химнын совхоздо энэ һуралсал үнгэргэхэ тусхай байра МТМ соо түхеэрһэн байна. Холын отделениһээ һурагшадые автомашинаар зөөнэ, тэдэндэ тусхай столово түхеэрэгдэнхэй. Эндэ һуралсадаг 23 хүнэй дунда басагад. Энэ һургуули дүүргэгшэд ДТ-75 болон МТЗ-50 тракторнуудые жолоодохо эрхэ абаха юм. Тиигэжэ тус совхоз ерэхэ хабарай тарилгын үедэ гэнжэтэ тракторнуудаа бултыень хоёр халаанда хүдэлгэхэ аргатай болохо байна.

Тиигэбэшье механизаторай бүгэдэ ниитын һуралсал республика дотор юрэнхыдөө һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй. Трактористнуудаар дуталдадаг олохон ажахынуудта иимэ һуралсал һайнаар эмхидхэгдээгүй байһаар. Ялангаяа Хяагтын, Прибайкалиин, Хориин, Түнхэнэй аймагуудай колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа багаар табина. Энэл ушарһаа боложо, олонхи ажахынуудта иимэ һуралсал эмхидхэгдээгүй байһаар.

Мүн трактористнууд, жолоошод болон комбайнернуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ курсанууд, малай фермэнүүдэй техникэ түхеэрэлгэнүүдые шудалха һуралсал хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ, олон ушарта гэдэргэ татагдана.

Арбадахи табан жэлэй богоһо дээрэ гараад байхадаа, энэ бүхы дутагдалнуудые тэсэхээр бэшэ. Шэнэ табан жэлэй колхоз, совхоздо ажалай бүтээсэ 27—30 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Энэмнай имагтал таряашад, малшадай ажал ехэтэй хүдэлмэрине үргэлжэдэнь оньһожо шэнэлһэнэй ашаар туйлагдаха гээшэ. КПСС-эй ЦК-гай проектээр хараалагдаһанай ёһоор, хүдөө ажахыда трактор, комбайн, автомобиль болон бусад машинанууд бүри олоор ерэхэ болоно. Тиимэһээ мүнөө үеын машина, техникэ шудалха, механизаторай мэргэжэлтэй болохо гээшэ хүдөөгэй ажалшадай, нэн түрүүн залуушуулай дайшалхы хэрэг мүн.

Механизаторай бүгэдэ ниитын һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд онсо анхаралтайгаар хандаха уялгатай. Механизаторай мэргэжэл шудалха һургуулинууд ажахы бүхэндэ эмхидхэгдэжэ, үбэлэй сагта неделидээ 2—3 үдэр һуралсахаар түсэблэжэ, программаяа хабарай тарилгын эхилтэр дүүргэхээр хараалха болоно. Һуралсалай зохид байра түхеэрхэ, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр хангаха, багшанараар колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэдые, дүршэл шадабари ехэтэй механизаторнуудые табиха шухала. Түрүү ажахынуудтал адли ажалай ветеранууд, дүршэлтэй механизаторнууд эдэ һурагшадые шефтэ абажа, мэргэжэлдээ һурган хүмүүжүүлхэ талаар ехэ юумэ хэхэ аргатай. Энэ ехэ удха шанартай хүдэлөөн хаа хаанагүй дэмжэгдэхэ ушартай.

Гэхэтэй хамта үбэлэй үедэ ажахы бүхэндэ агрозоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэхэ, механизатор болон малшадай мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ, дээгүүр классай болгохо оролдолгонууд абтаха зэргэтэй. Хүдөөгэй ажалшадай һуралсал һайнаар эмхидхэхэ гээшэ шэнэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлгэтэй сэхэ холбоотой.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР И. С. СОЛДАТОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, арадай түлөөлэлэй системэдэ, совет органуудта удаан саг соо ашатай ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Түнхэнэй аймагай Түнхэнэй ажалшадай депутадуудай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Иван Степанович Солдатовые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной январиин 14.

ЭРДЭМТЭД хабаадалсана

Буряадай филиалай 33 научна хүдэлмэрилэгшэ партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые тайлбарилгада, зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсажа эхилбэ. Тэдэнэр Октябрьска районой фабрика, заводуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай урда элидхэлнүүдые уншана. Пропагандистнарай дунда филиалай Президиумэй түрүүлэгшэ М. В. Мохосоев, Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Б. Ц. Найдаков, ниитын эрдэмэй институдай директорэй орлогшо А. Б. Сонтоев гэгшэд бии. Эдэнэр нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэдэй урда тус проект тайлбарилха, зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэ хабаадалсаха байна.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

Албанай хэрэгээр аяншалгань дүүрэө

ТОКИО. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко албанай хэрэгээр аяншалжа дүүргэһэнэй һүүлээр январиин 13-да Москва бусахаяа ниидэһэн байна.

Совет болон япон гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэлэн Ханэда гэдэг аэродром дээрэһээ А. А. Громыкые Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Миядзава, Японһоо СССР-тэ байдаг элшэн сайд А. Симису, Советскэ Союзһаа Япондо байдаг элшэн сайд О. А. Трояновский, Япондо социалис оронуудһаа байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор үдэшэбэ.

* * *

Нүхэр А. А. Громыко тэрэл үдэртөө Москвадаа бусажа ерээ. Тэрэниие КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Ю. В. Андропов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Тихонов, граждан авиациин министр Б. П. Бугаев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов болон бусад тушаалтад угтаа.

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

Манай фотокорреспондент Сергей Балдуевай буулгаһан энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой эрхим слесарь-хабсаргагша М. Б. Балдыновые харанат. Коммунист нүхэр Балдынов бусадта жэшээ харуулан, эдэбхитэй һайнаар ажалладаг юм. Һаяхан боложо үнгэрһэн областной партийна конференциин делегат байһан энэ нүхэрнай КПСС-эй XXV съездые эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые харуулан хүдэлнэ.

ХАРУУҺАНАЙЛ ХҮСЭН

БҮТҮҮ. Үнэхөөрөөл, энэмнай тойроод үдхэн ой модоор хүреэлэгдэһэн, урдуур, хойгуураа хада уулануудаар халхалагдаһан түхэреэн тала, ёһотойл бүтүү бүглүү газар байна. Эндэ үбэлдөө үхэр мал байлгахада аятай зохид, ямаршье һалхи шуурганда нэмэри дулаахан байдаг нютаг юм.

Мүнөө эндэхид ой модоной захаархи һудал һужаагуудай бургааһа, шугын забһарай тунга хагданда һүрэг үхэрнүүдээ бэлшээнэ. Мүн энэ түхэреэн талын дундуур сагаан саһан «малгайтай» үбһэнэй һүринүүд эндэ тэндэ тэбхылдэнэ. Тээ хойно, ойн захада шэнэ, хуушаншье арбаад гэрнүүд, малай хашаа хорёонууд харагдана.

Бүтүүдэ мүнөө Загаһатын совхозой мяханай гүүртын тугалтай үнеэдэй, мүн түлжүүлжэ томо болгохо эмэ буруу, хашараг, гунжадай зургаан гүүртэ, хэдэн отара хонид үбэлжэжэ байнхай.

Борис Цырендоржиевич Раднабазаров эндэ арба һайса гаран жэлдэ мал харууһална. Бүри багахан, һургуулида һуража байхадаа һаалишан Дулмажаб эжыдээ туһалалсажа, тугал, буруу адуулдаг һэн. Һүүлдэ өөрөө малшан боложо, буруу хашарагуудые адуулхаһаа эхилээд, һаамхай үнеэдые харууһалха, үсхэбэридэ табигдаха гунжадые даажа абаад хараха хүрэтэр нэгэшье жэл һамшангүй хүдэлжэ ябана.

Зургаа-долоон жэлэй саада тээ тус совхоз малайнгаа үүлтэр һайжаруулхын тула мяхалиг сула бэетэй казахай улаа-малаан үүлтэрэй үхэрнүүдые асараа юм. Ондоо тээһээ ерэһэн эдэ үхэрнүүдые үбэл, зунгүй зүбөөр харууһалжа, һайнаар адуулжа, ходо тобир тарган байлгаха, түргэн олошоруулхын тула совхозой хүтэлбэрилэгшэд тэдэниие эгээл оролдосотой бэрхэ малшадта даалгаа ааб даа. Борис Раднабазаров баһал тэдэ малай гүүртэнүүдэй нэгые даажа абаа бэлэй.

— Би 68 эмэ хашарагуудые харууһалнаб. Түрүүн эхэһээ һаяшаг һалгаагдаһан буруунууд байхадань тушаажа абаад, хоёр жэл үлүүтэй харууһалжа, ерэхэ хабар ондоо гүүртэдэ үгэхэ хүм. Эдэ мал хойто зун бухада табигдажа, ороондо оруулагдаад, тугалаа хүхүүлдэг үнеэд болохо юм, — гэжэ Борис Цырендоржиевич хөөрэнэ.

Үсхэбэрилэгдэхэ, һүрэгэй эхи табиха эмэ буруу, хашараг, гунжадые багаһаань зүбөөр харууһалжа, саашадаа тобир һайн, түл барисатай үнеэд болгохо гээшэ харюусалгатай хэрэг. Тэдэниие нэгэшье толгой гарзалуулхагүйһөө гадна, жэлэй ямаршье сагта тарган байлгаха, шэгнүүрыень һайса нэмээлгэжэ, түргэн томо болгохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, бэеэр сула тобир, мяхалиг гунжадһаа һайн тугалнууд гараха, тиигээд һүтэйшье байха, тугалаа һайса садхаажа, түргэн томо болгохо ха юм.

Һүүлэй зургаан жэлэй туршада Борис Раднабазаров нэгэшье үхэр гарзалуулаагүй. Малынь ходо тобир тарган байдаг. Хабар-намар, үбэл-зунгүй үхэрнүүдээ гол түлэб хээрэ бэлшээжэ, ондо оруулдагшье, ямаршье сагта тэдэнэйнгээ шэгнүүрыень горитой нэмээһэн байдаг.

— Һубай малда, илангаяа гүрэндэ мэнэ тушаагдахаяа байгаа буруу хашарагуудта үбһэ тэжээл элбэгээр эдюулхэ арга боломжо манда үгы. Тиимэһээ эдэ үхэрнүүдтэ мүнөө үдэшэ, үглөөниинь үбһэ, һолоомо эдюулээд, үдэрэй 1 килограмм талха таряанай зүйл үгөөд адуулнабди. Борис Раднабазаров жэл бүри малайнгаа эдихэ үбһэ өөрөө сабшажа, хуряажа абадаг юм. Юрэдөөл үбһэ хоолоор ямаршьегүй байдаг даа, — гэжэ совхозой ахамад зоотехник Доржо Батомункуев хөөрэнэ.

Ондоо тээһээ асарһан һайн мяхалиг үүлтэрэй үхэрнүүдые түрүүнһээ шадамар бэрхэ малшадта даалгажа, зүбөөр үсхэбэрилһэнэй ашаар тус совхоз казахай улаа-малаан үхэрнүүдые эрид олошоруулжа шадаа. Мүнөө энэ ажахыда бүхы эбэртэ бодо малайнь 60 гаран процент тусгаар мяхалиг үүлтэрэй үхэрнүүд болонхой.

Тиигэжэ Загаһатын совхоз үнгэрэгшэ табан жэлдэ гүрэндөө 17.970 центнер мяха худалдажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: малшан Б. Ц. Раднабазаров.

М. НАМЖИЛОВ.
Хэжэнгын аймаг.

Онохойн модоной комбинадай ДОП-ой цехэй оператор Васелина Дмитриевна Кошан 1963 онһоо хойшо тус коллективтэ хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа мэргэжэлээ эрхимээр шудалжа, халаанайнгаа даабарие ходо үлүүлэн дүүргэдэг юм. «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн медаляар габшагай һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө шагнагданхай. Гадна цехэйнгээ партийна бюрогой гэшүүнээр һунгагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Д. Кошан.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Хүрбын совхозой ажалшад «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн XXV съездэдэ КПСС-эй ЦК-гай проектые баяр баясхалантайгаар угтан абаба.

Үбһэ тэжээлээр хододоо хангагдадаг байха тушаа хэмжээнүүдые абаха, тиихын тула газар шанаржуулгын арга боломжонуудые хэрэглэхэ, ашаг шэмэтэй уһалагдадаг сабшалан, бэлшээриингээ талмайе үргэдхэхэ гэһэн зорилгонууд эндэ хараалагдана. Совхозой 1-дэхи отделениин ажалшад сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргалгаяа улам түргэдүүлжэ, ажалаа бүри урагшатайгаар ябуулна.

Тус отделениин луговодууд 6280 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргаһан байна. Бүри хабар байхада 3 луго-мелиоративна отряд эмхидхэгдэһэн, тэрэниие луговод М. Шевченко хүтэлбэрилдэг юм. Хамта дээрээ 15 трактор наг шэбхэ зөөнэ. Зарим газар шугы бургааһанһаа сэбэрлэгдэжэ, тошон халяаха ажал хэгдэнэ.

Совхозой мелиоратор Н. Вахрушев, 2-дохи отделениин трактористнууд С. Шарабазаров, М. Чебунин гэгшэд эндэ оролдолго гаргана.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

ТАРГАН МЯХАН ЭЛБЭГЖЭХЭ

Үбэлжэлгээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, харууһалжа байһан үхэрнүүдэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 300—850 граммаар нэмээхээр социалис уялга абажа, аймаг дотороо үүсхэл гаргаһан малшад Павел Колмаков, Владимир Неродов, Геннадий Михайлов гэгшэдэй уряа һайшаан дэмжэгдэбэ.

Аяар бүри нёдондо намар эдэ нүхэднай 120 үхэр шахан таргалуулжа, 80 хашараг, гунан үхэрөө дундаһаа дээшэ хүшэ тамиртай гэһэн сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ тушаагаа юм. Удаань ноябрь һарын эхеэр 300 хашараг даажа абаад, тэдэнэй 100 үхэрыень декабриин эхин болотор таргалуулаад, гүрэндэ худалдаһан юм. Харин үлдэгшэ 200 хашарагаа байгша оной түрүүшын кварталда бэлдхэлэй пунктда тушаажа, бүхыдөө 650 центнер мяха Эхэ орондоо ябуулхын түлөө һайнаар хүшэлүүлжэ байнхай.

— Эдэ малайнгаа хахадһаа олыень дундаһаа дээшэ хүшэ тамиртайгаар гүрэндэ тушаахабди. Энэмнай тус бүриин 350 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй байха болоно, — гээд малшадай нэгэн Павел Антонович Колмаков мэдүүлнэ.

П. ХАЛТАНОВ.
Прибайкалиин аймаг,
«Зырянский» совхоз.

ЗАХААМИНҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ТҮРҮҮШЫН ХУРЬГАД

Үнгэрэгшэ жэлдэ Хамниин совхозой хонишод аймагайнгаа ажахынууд соо зуун эхэ хонин бүриһөө эгээл олон хурьга түлжүүлжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа һэн.

Жэшээнь, ажахын түрүү хонишод Цырен-Дондок Галданов, Елена Норбоева гэгшэд зуун эхэ хонин бүриһөө 102—106 хурьга томо болгоо. Колхоз дотор бүхы 6420 эхэ хонидһоо 5800 шахуу хурьган абтаа һэн.

Совхозой хонишод нёдондо намартаа хонидоо хаһа сагтань һайнаар үрэжүүлээд, хүсэ шадал гүйсэд абхуулжа шадаа. Үбэлжэлгэдөөшье оролдосотойгоор бэлдээ.

Мүнөө эндэ шэнэ жэлэй түрүүшын хурьгад абтажа эхилбэ. Тусхайлбал, үниинэй хонишон Чимит Очирович Мункуевай отарада 12 хурьган абтаад, бүрин бүтэн түлжүүлэгдэнэ. Энэ отарада 530 шахуу хонид харууһалагдадаг. «Нёдондо зуун эхэ хонин бүриһөө 90 гаран хурьга абаа һаа, мүнөө жэлдэ зунһаа — зууе абаха һанаатайбди». — гэжэ ахалагша хонишон Чимит Мункуев мэдүүлнэ.

Иигээд ажахын бусад отаранuудта шэнэ түл үдэр, һунигүй адхаржа эхилхэнь.

С. БУДАЕВА.

УЯЛГАЯА ҮЛҮҮЛЭЭ

Гармажап Эрдынеев Енгорбойн совхозой үнинэй малшадай нэгэн юм. Даабарита ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандажа, жэл бүри һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Урдань олон жэлэй туршада хонишокоор хүдэлхэдөө, хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ, нооһо хайшалха даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Һүүлэй хэдэн жэлдэ мяханай гүүртэдэ хүдэлнэ. Тиигэхэдээ баһал һайн дүнгүүдые туйлана — тугал абаха, малай шэгнүүр нэмээхэ даабаряа урагшатайгаар дүүргэнэ.

КПСС-эй ээлжээтэ съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, коммунист Гармажап Эрдынеевэй хүтэлбэрилдэг гүүртын малшад дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа һэн. Тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлбэ. Жэшээлэн хэлэбэл, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы ондо гүүртынгээ 100 үнеэн бүриһөө 90 тугал түлжүүлхэ социалис уялгатай байбал, тэрэнээ 6 толгойгоор үлүүлэн дүүргэнхэй. Зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 850 граммаар нэмээһэн байна.

Партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй Центральна Комитедэй гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проекттэй Енгорбойн совхозой малшад танилсажа, саашанхи ажалайнгаа түсэбүүдые зохёоно, шэнэ жэлэй социалис уялгануудые баталан абана. Нүхэр Эрдынеевэй гүүртын малшад энэ шухала удха шанартай документтэй танилсаад байхадаа, үбэлжэлгые эмхитэйгээр, гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхын түлөө бүхы шадалаараа оролдожо байнхай. Тэдэнэй гүүртэдэ мүнөө 136 үнеэн, гунжан харууһалагдана. Бүхы малынь хүсэ шадалаар һайн, гарза хоролтодо ороногүй.

Уляаһата нютагта байрладаг Гармажап Эрдынеевэй гүүртэдэ эбтэй эетэй малшад хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дундаһаа Иван Дымбрылов Дулма Будаева хоёрой оролдосотой ажалые онсолон тэмдэглэмээр. Һайн түл абажа, үбэлдөө малай шэгнүүр шадаал һаа ехээр нэмээхын тула тэдэнэр оролдолго гаргана.

— Шэнэ табан жэлдэ бүри һайнаар хүдэлжэ, гүрэндэ тушаагдадаг мяханай шанар улам һайжаруулхын тула бүхы шадалаараа оролдохобди, — гээд коммунист Гармажап Эрдынеев мэдүүлнэ.

Б. ЖАНЧИПОВ.

ТҮРҮҮ ГҮҮРТЭДЭ

М. К. Казанцевагай хүтэлбэрилдэг Армагай гүүртэдэ ажалладаг һаалишад эдэ үдэрнүүдтэ һүрэг үнеэдэйнгээ ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, сагаан эдеэ улам элбэгээр абана. Фермын түрүү һаалишадай нэгэн, арба гаран жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллажа байһан Л. Н. Бальчикова һү һааха нёдондо жэлэйнгээ түсэб 32 центнерээр үлүүлжэ, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1795 килограмм һү абаһан байна.

Юһэдэхи табан жэлдэ хараалагдаһан түсэбөө саг болзортонь дүүргэһэн Ц.-Д. Олзоева, Е. Ландина, Ц. Батуева, К. Татарникова гэгшэд мүнөө үдэр бүри ехэ һү һаажа, арбадахи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй январь һарын түсэб үлүүлхэөр бии хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байнхай.

В. БАШАРОВ.

Зэдын аймаг.
Ториин совхоз.

Сошордомо дохёо

ТУЛЮУР ПУНКТ, ТУРАНХАЙ БУХА

Совхозой хоёрдохи отделениин Культура гэжэ газарта байрладаг фермэдэ 110 үнеэн, 28 гунжан үбэлжүүлэгдэнэ. Энэ фермэдэ искусственна үрэжүүлгын пункт, техник-үрэжүүлэгшэ бии һэрэтэй. Теэд эдэ үдэрнүүдтэ пунктнь түлигдэнгүй байжа, досоохи түхеэрэлгэнүүдынь, зэр зэмсэгүүдынь, элдэб раствортой амһартануудынь тэһэ хүрэшэнхэй.

Фермые даагша Б. Д. Будацыренов энэ пунктые дулаасуулжа, үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ зохид арга олгохо гэжэ оролдоногүй. Харин фермэдээ нэгэ туранхай бухатай, тэрээндээ найдаад лэ байна.

Мүнөө фермэдэнь ототой болоһон арбаад үнеэн бии. Теэд тэдэниие үрэжүүлхэ арга байхагүй.

Оронгын совхозой ахамад зоотехник Б. Д. Норбоев энэ фермэдэ ерэхэдээ тус пункт руу шагаадашьегүй, тэрэнэй байра байдалаарнь һонирхоногүй.

Совхозой дирекци, партком энэ фермэдэ ушарһан дутагдалые усадхаха, тэндэхи искусственна үрэжүүлгын пунктые зохидоор хүдэлгэдэг болгохо бэзэ гэжэ найдагдана.

И. БОЧКАРЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

ҮХИБҮҮД—ЕРЭЭДҮЙН ХАЛААН

АЖАЛҺАА ЖАРГАЛ ДЭЛГЭРДЭГ

Һаяхан Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой ахалагша хонишон, СССР-эй Верховно Советэй депутат Цыбикжап Аюшеевна Бадмаевагай «Эхын нангин сэдьхэлһээ» гэжэ статья һонирхожо уншаһан байнабди. Колхоз, совхозуудай хонишод, малшад болон механизаторнуудай ерээдүйн халаан — хүдөөгэй залуушуулые эдир наһанһаань ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, һургаха тухай өөрынгөө һанамжа, дурадхал нүхэр Бадмаева дэлгэрэнгыгээр хэлэнэ. Ерээдүйн халаание һурган бэлдэжэ хүмүүжүүлхэ тухай өөрынгөө һанамжа, хэдэн үгэ би баһа хэлэхэ һанаатайб.

Би хани нүхэр Буда-Цырен Пурбуевич Данзановтай гэр бүлэ боложо, ажаһууһанһаа хойшо тоонто нютаг — Жаргалантадаа таһалгаряагүй ажаллажа байнабди. Гүлмэр залуу наһандаа Хуурай Лобын фермэдэ һаалишанаар ажаллаһан. удаань хонин ажалда ороһон хүм. Хонишоноор хүдэлжэ эхилһээр хори гаран жэл болоогдоо. Хонишоноор хүдэлхэ гээшэ, хэнэйшье мэдэһээр, хямда ажал бэшэ ааб даа. Энэ хугасаа соо ажалдаа тухашараад, ядалдаадшье үзэһэн, амжалташье туйлаһан жэлнүүд яһала байха. Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ манай бүлэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, бүрин бүтэн түлжүүлһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ зуун хонин бүхэнһөө 102 хурьга абаһан, хори гаран центнер нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушаагаад, совхозойнгоо мүнгэн жасада 11 мянга гаран түхэригэй олзо оруулһан байнабди.

Мүнөө харууһалжа байгаа отарымнай хонид хүгшэрөөшье һаа, хүсэ тамираар һайн. Искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэримнай саг болзор соогоо эмхитэйгээр үнгэргэгдөө һэн. Бидэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэл болохо 1976 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 105-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ зорилготойбди.

Үнэн сэхэ ажалайнгаа түлөө шагнал хайрада оло дахин хүртэһэн, жэл бүри нэмэлтэ түлбэри абадаг, үнэтэй бэлэгүүдтэшье хүртэһэн, ВДНХ-да хабаадаһан, грамотануудаар, медальнуудаар шагнагдаһан байнабди. Эдэ амжалтанууд совхозой мэргэжэлтэд болон зон нүхэдэй туһаламжаһаа гадна өөһэдымнай үхибүүдэй бага балшар наһанһаа ажалда дадажа, түрэлхидтөө үдэр бүриин туһаламжа үзүүлһэн дээрэһээнь туйлагдаһан байха юм. Манай табан үхибүүд бага наһанһаа хойшо малшадай ажабайдал, ажалда дадаһан. мал үсхэбэрилхэ хэрэгтэ ехэ дуратай болоһон гээшэ. Табан үхибүүдэймнай дүрбэниинь Жаргалантын дунда һургуули дүүргэжэ гараа. Тэдэнэрнай үбэл, зунайнгаа амаралтада гэртээ байхадаа түрэлхидтөө туһалдаг. Тиигэжэ удаа дараалан аша туһатай хүдэлмэри хэжэ һураһан. ажалда дадаһан байха. Ехэ басаган Кларамнай манайнгаа ажалда ехэ туһатай, һурахадаашье бэрхэ һэн. Кларамнай Эрхүүгэй гүрэнэй университедые амжалтатайгаар дүүргэжэ, инженер-синоптик болонхой. Михаил хүбүүмнай хүдөө ажахын институт дүүргэжэ, инженер-механигай мэргэжэл олоһон, Сергеймнай Совет Армида алба хэһэнэйнгээ удаа Зүүн-Сибириин технологическа институтда һуража байна. Баяр хүбүүмнай арбадахи класс дүүргээд, түрэлхидэйнгөө ажалай эстафетэ үргэлжэлүүлжэ, Совет Армида ошотороо хонишонсоор хүдэлһэн. Сарра басагамнай мүнөө 10-дахи класста һурана. Амаралтын үдэрнүүдтэ гэртээ ерэхэдээ хонин һурэгые харууһалхада туһалдаг, хонидые харюулдаг, эдеэлүүлдэг, үһалдаг юм. Арбадахние дүүргэһээр лэ түрэл нютагтаа хонишоноор ажаллаха хаб гэжэ хөөрэлдэг.

Залуушуулые ажабайдалда, ажалда бэлдэлгэдэ, мэргэжэлээ зүбөөр шэлэн олохо хэрэгтэнь нэн түрүүн түрэлхид, багшанар, ажалша нүхэд, хүтэлбэрилэгшэд туһалха зэргэтэй.

Хамтын хүсэл оролдолго гээшэ үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, һайн онол аргануудай нэгэн болоно. Мүн түрэлхидэй өөһэдынь ажал хүдэлмэридөө ямараар хандадаг жэшээ, тэдэнэй үдэр бүриин һургаал баһал һайн нүлөө үзүүлдэг байна. Гансашье түрэлхидэй хөөрэлдөөнүүд бэшэ, харин тэдэнэй өөһэдынь гэр бүлэ доторхи арюун һайхан ажабайдал үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлдэг. Харин мэргэжэл шэлэн олохо тухай асуудал үхибүүдэй һуралсалай түрүүшын үдэрһөө хойшо гэр бүлэ дотор хэлсэгдэжэ байха ёһотой. Үхибүүнэй бэлиг шадабари хүгжөөхэ, мэргэжэлээ зүбөөр шэлэжэ абахаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ гээшэ эхэ эсэгын нангин уялга болоно бшуу. Тиихэдэл мүнөөнэйхидэ адли арбадахние дүүргэһэн һурагшад хаана һураха, ажаллахаяа һүүлшын саг болотор мэдэнгүй байха гүй, харин эртэнһээ тодо һонор хараа бодолтой байха зэргэтэй.

Һурагшадые үйлэдбэритэй, хэдэн олон мэргэжэлтэй танилсуулха зорилготойгоор һургуулин ажалша коллективүүдэй туһаламжаар тусхай шэглэлтэй ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулжа, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, үсөөншье һаань, уулзалгануудые эмхидхэдэг болонхой. Манай Жаргалантын дунда һургуулида мэргэжэлээ шэлэн олоходонь туһалха асуудалаар түрүүшын алхамууд хэгдэжэ эхилэнхэй. 1965 ондо, 1974 ондо Жаргалантын дунда һургуулиин арбадахи классые дүүргэһэн үхибүүд бүхы классаараа түрэл нютагтаа ажаллахаар үлэһэн юм. Энэ ехэ һайшаалтай, баярламаар хэрэг. Тэдэнэй олонхинь совхозой үйлэдбэриин түрүүшүүл болонхой, ажалдаа үнэн сэхээр, шударгыгаар хандадаг, олоной дунда хүндэтэйшье ябадаг. Жэшээлхэдэ, арбадахи класс дүүргэһэнэй удаа хонишоноор ажаллажа байһан Цыбик Ханда Дондукова, Валентина Цыбденова гэгшэд магтаалтай. Һама-Цырен Радиаев дунда һургуулияа дүүргэһээр лэ трактористаар ажаллажа эхилһэн. Үнгэрэгшэ хурягалгын халуун хаһада онсо шалгаржа гараһан байха. Иимэ жэшээнүүд олон. «Хэрбээ үхибүүднай бултадаа ингэжэ ажаллабал, ажахымнай экономико хараа байса бэхижэжэ, түсэб, уялганууд жэншэдгүй бэелүүлэгдэхэ байгаа» — гэжэ нүхэр Бадмаева тон зүб тобшолол хэнэ.

Имагтал миниин һанахада дунда һургуулияа дүүргэжэ гараһан залуушуул заабол дуратай мэргэжэлээ шэлэжэ шудалхадаа, дуратай ажалдаа дадахадаа саашадаашье урагшатай, дүүрэн жаргалтай ябадаг ха юм. «Анзаһа барижа газар хахала, ажал хэжэ жаргал асара» гэһэн арадай сэсэн мэргэн үгэнүүд ээлүүдгүй һанагдана.

Коллективэйнгээ түлөө харюусалгатай. үнэн сэхэ, мүн өөрын нэрэ түрын, нүхэрэй талаар мэдэрэлтэй байхаар хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор ажалша малша габьяатай хүнүүдтэй үхибүүдэй уулзалга, хани харилсаа эдэбхитэйгээр жэрэглэхэ гээшэ багшанарай, олонинтын зорилго болоно. Гэхэтэй хамта манай Жаргалантын сомоной Советэй гүйсэдком, совхозой партийна комитет, һургуулиин директи иимэ уулзалгануудые тон үсөөн эмхидхэнэ.

Манай ажаһуудал хадаа хубиин хэрэг бэшэ гэжэ онсо тэмдэглэе. Манай хамтын хэрэгтэ үнэн сэхэ, бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэрэлээ үгэхөөр бэлэн байхаар үхибүүдээ хүмүүжүүлхэһээ ондоо тон шухала, хүндэтэй уялга совет бүлэдэ байхагүй. Ажалда дуратай, үнэн сэхэ байха, ажалда хүндэтэйгөөр хандаха, коллективэй ажал хэрэгээр ажаһууха гэхэ мэтэ һайн һайхан шэнжэ шанартайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гэр бүлэ ба түрэлхид шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг гэжэ баримталан харуулһанай хэрэггүй ха. Манай Жаргаланта тосхондо ажаһуудаг түрэлхид Аюшеевтэн, Ринчиновтэн, Балбаровтан болон бусад үхибүүдээ эгээл иимэ һайн шэнжэ шанартайгаар хүмүүжүүлдэг.

Совхоз соо ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын болон соёлгэгээрэлэй хүдэлмэри малшадай, илангаяа залуушуулай дунда һула. Залуушуулай үдэшэнүүд, уулзалганууд тон үсөөн үнгэргэгдэхэһөө гадна, лекторнууд, агитаторнууд, нүүдэл кино холын малшадта хүрэдэггүй байха юм.

Үхибүүдые ажалда дуратайгаар, интернациональна шэнжэтэйгээр, ёһо гурим мэдэхээр, гоё һайханиие ойлгохоор хүмүүжүүлхын тулада һургуули, гэр бүлэнэр, үйлэдбэриин коллективүүд, партийна, профсоюзай, комсомолой ба бусад ниитын организацинууд хоорондоо нягта холбоо барисаатай байжа, ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлхэдээ, нэгэ адли нүлөөлхы онол аргануудые хэрэглэхэ ёһотой. Мүнөө ерээдүйн халаание һурган бэлдэжэ, һайнаар хүмүүжүүлхэ, мүн энэ хэрэгтэ ушардаг дутагдалнуудые дары усадхаха хэрэг хадаа хүн бүхэнэй анхарха нангин хэрэг болоно.

Пурбэ-Ханда ДАНЗАНОВА,
Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой хонишон.

ТҮРҮҮ АРГААР

Закаменск хотын түхэл шарай жэлһээ жэлдэ хубилжа байнхай. Шэнэ шэнэ байрын гэрнүүд, һургуулиин байшангууд, магазинууд болон бусад олон барилганууд ехэшэг промышленнэ энэ хотые улам һайхан, болбосон түхэлтэй болгоно. Хэдэн жэлэй саада тээ эндэ ябаһан хүн мүнөө танихагүй жэшээтэй.

Эдэ олон барилгануудые аймаг соогоо суутай, түрүү барилгашан Тамирхан Ахтанович Валеевэй бригадын хүдэлмэришэд уран бэрхэ гараараа бодхоолсоһон байха юм. Мүнөө үедэ барилгын энэ бригада Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ 60 бүлын һууха байрын гэр барижа байнхай.

Тамирхан Валеев 17 наһанһаа барилга дээрэ хүдэлжэ, нилээд дүршэлтэй, хүтэлбэрилхы бэрхэ шадабаритай болоһон юм. Һүүлэй олохон жэлнүүдтэ бригадираар хүдэлжэ, Зэдын комбинадай барилгашадай дунда ходол түрүү зэргэдэ ябадаг гээшэ. Һара, кварталайнгаа түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэжэ, эрхим шанартай барилга хэжэ, саг болзор соонь ашаглалгада оруулдаг байна. Мүнөөшье партиин XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, үдэрһөө үдэртэ ажалай амжалта туйлана.

Т. Валеевэй бригада юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари хэдэн һараар урид дүүргээд, шэнэ табан жэлэй түсэбөөр ажаллаһаар үниинэй. Энэмнай гансал оролдосотой һайнаар хүдэлһэнэй дүн бэшэ, харин оронноймнай суута барилгашан Н. Злобиной түрүү дүй дүршэл, онол арга барилгада хэрэглэһэнэй аша үрэнь болоно гээшэ.

Хэдэн жэлдэ сугтаа, эбтэй эетэйгээр ажаллаһан энэ бригадынхид үнгэрэгшэ жэлэй эхин багаар бригадна подрядай ёһоор хүдэлхэмнай гэжэ дурадхал оруулаа һэн. Иимэ һайшаалта үүсхэлынь Зэдын комбинадай СМУ-гай хүтэлбэрилэгшэд баяртайгаар дэмжэбэ. Ажахын тоосооной гуримаар ажаллажа, 60 байратай гэр бариха тухай ажалай хэлсээ СМУ-гай захиргаанда жэлэй эхиндэ баталһан байха юм. Энэ хэлсээн соонь байрын гэрэй торхо бодхоохо болзор, барилгада үгтэхэ материал болон бэшэшье зүйлнүүдэй хэмжээн ба болзор ажалай шанарай эрилтэнүүд, хүдэлмэришэдэй ажалай түлөөһэ аккордно-шангай ёһоор үгтэхэ хэмжээн болон бусад баримтанууд бэшэгдэһэн юм. Барилгын материал, хэрэгсэлнүүдые алмаһанай түлөө абтаха шангай гурим баһал эндэ эли тодоор бэшэгдэһэн. Жэшээлхэдэ, алмаһан хирпиисынгээ үнэ сэнгэй 25 процент, хюрөөдэмэл модоной — 25 процент, бетоной — 30 процент шан болгогдожо бригадада үгтэхэ ёһотой.

Иимэ түрүү онол аргаар хүдэлхэдэ ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. хүдэлмэриин журам һайжарна, бригадын хүдэлмэришэд бүхы зэр зэмсэгтээ, материал болон хэрэгсэлнүүдтээ эзэн ёһоор хандадаг болоно. Нэгэ жэлэй дүнгүүдые согсолходо урда урдынхиһаа нилээд ехэшье юумэн хэгдэһэн, хүдэлмэришэдэй үүсхэл оролдолго хараа байса дээшэлһэн байна.

Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсэдэхи 60 байратай гэрые хэлсээнэй ёһоор тогтоогдоһон болзорһоо 22 үдэрөөр урид ашаглалгада үгэһэн юм. Барилгын хүдэлмэри түргэдхэхэ гэжэ хоёр халаанда ажаллана. Бэе бэедээ һаад учаруулхагүйн тула, гэрэй барилга хоёр шэһэг болгогдонхой. Жэшээнь, түрүүшын халаанай гэрэй нэгэ хахадайнь хананууды хирпиисээр бодхооходонь, хоёрдохи халаанай хүдэлмэришэд түмэр-бетон гэшхүүрнүүдые, бэлэн болоһон дабхарай хушалтануудые табиха, гагнууриин бүхы хүдэлмэри дүүргэхэ ёһотой.

Барилга дээрэ хүдэлмэришэдые, илангаяа мэргэжэлтэдые зүбөөр хубаарилан табиха гээшэ ехэ шухала. Валеевэй бригадада 26 хүн хүдэлдэг юм. Тэдэнэй тоодо шулуушад, модошо дархашуул, гагнууршад, крановщик, бетонщигууд ороно. Эдэмнай хэдэн мэргэжэлтэй, бэе бэеэ һэлгэн ажаллажа шадаха зон. Баян дүй дүршэлтэй крановщик Александр Ваганов, шулуушад Владимир Гуделенков, Екатерина Герасимова, Галина Петрунина, Сатыга Антова болон бусад ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандадаг, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг суутай. Теэд бригада соонь муугаар хүдэлдэг хүн байхагүй, булта жэгдэ һайнаар, мэргэжэл шадабарияа элсүүлжэ ажалладаг барилгашад юм. Тиимэһээ ажалынь урагшатай, бүтээсэтэй. Хэрбээ 1974 ондо дунда зэргээр нэгэ хүдэлмэришэнэй ажалай бүтээсэ 8.814 түхэриг байгаа һаа, 1975 ондо энэнь 10.674 түхэригтэ хүрэһэн байна.

Бригадын хүдэлмэришэн бүхэн материал болон хэрэгсэлнүүдээ ехээр гамнадаг. тэдэниие гаргашалгые ня... таар хинадаг болоо. Хирпи... сэ буталха, модо шулуу дэ... эбдэхэ, түмэр болон бэшэ... зүйлнүүдые гээхэ, ха... ха ябадал огтол... болюулагдажа шадагда... Энээнэй ашаар дээрэ дур... даһан байрын гэр барихада... хирпиисэ алмаһанайнгаа т... лөө 622 түхэриг, бетон — 1... түхэриг, хабсарагдаха ко... струкцинуудые — 180 т... хэриг шан бригадаараа аб... һан байха юм. Энэ хэрэг бү... нарижуулха, үгтэһэн матер... алнуудые һайса шалга... абаха, ингэжэ барилгын ш... нар улам һайжаруулхын ту... элдэб хэмжээн эбтана.

Мүнөө үеын барилга урд... найхнда орходоо орёошь... бэрхэтэйшье болоһоним... мэдээжэ. Элдэб янзын он... һожоруулга болон материал... нууд хэрэглэгдэдэг бол... Энээн дээрэһээ барилгашад... өөрынгөө мэргэжэл, эрдэм... бэлиг дээшэлүүлхэ гэ... оролдодогынь гайхалгүй. Т... мирхан Валеевэй бригады... гэшүүдэй олонхинь үд... шын болон заоч... но һургуулинуудта һур... жа, эрдэмээ дээшэлүүлн... Жэшээнь, үдэшын дунд... һургуулида 8 хүн һурана... барилгын техникумдэ — ... хүн. Н. Тюткин В. Умуро... хоёр заочноор институдта... һурана. Өөрөө Т. Валеев үд... шын дунда һургуулиин 10-д... хи класста һуража байдаг.

Тиигэбэшье Тамирхан Ва... леев ажал дээрээ шударгы... һайнаар хүдэлдэг, үдэшы... һургуулида һурахынгаа ха... жуугаар ниитын ажал ябуу... гада айхабтар эдэбхитэйгээ... хабаадалсадаг коммунист... гээшэ. Үнгэрэгшэ та... бан жэлдэ Ажалай Алдар... Солын гурбадахи шатын ор... деноор шагнагдаһан.

Партиин XXV съездэ зо... рюулжа, КПСС-эй ЦК-гай... гаргаһан «СССР-эй арадай... ажахые 1976—1980 онуудта... хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй»... проект соо барилга дээрэ ажа... хын тоосооной шэнэ онол арга... — бригадна подряд үргэнөөр... нэбтэрүүлхэ тухай онсолон... бэшэгдэнхэй. Энэмнай мүнөө... сагай эрилтэ, барилгын ша... нар һайжаруулха ба болзор... түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ... бүри дээшэлүүлхэ хэрэг бо... лоно ха юм. Республикымнай... барилгашадай түрүү зэргэдэ... ябаһан холын Захаамина... аймагай суута барилгашан... Тамирхан Валеевэй брига... дынхидай ажал хүдэлм... энээн тухай баһал гэршэлнэ... гээшэ. Тиимэ бригаданууд... Буряад оронноймнай барил... ганууд дээрэ бүри олон бо... ложо, габшагай ажалай эрмэ... хүсэнэй улам шангадажа бай... һаниинь һайшаалтай.

П. ЖАПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир Т. А. Валеев.

Д. АЮШЕЕВЭЙ фото.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХЭРЭГЛЭГДЭЭГҮЙ АРГА БОЛОМЖОНУУД

Зэдын аймагай «Заречный» совхозой малшад 1976 оной малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ дүүрэн арга боломжотой. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һураггүй ехэ тэжээл мүнөө бэлэдхэгдэнхэй ха юм. Жэшээлхэдэ, 2,2 дахин ехэ силос энэ жэлдэ дарагдаа. 66 процентээр ехэ зелёнко бэлэдхэгдээ. Гадна үбһэн, һолоомон нёдондопойхиһоо элбэгээр һүрилэгдэнхэй.

Тиимэһээ малай ашаг шэмэ улам дээшэлүүлхэ дүүрэн арга боломжотой гэһэн һанамжа тон зүб болоно. Гэбэшье үнэн дээрээ болоходоо энэ хэрэгынь урагшагүйдэһэн зандаа. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, тус совхоз һү абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө һараһаа һарада дүүргэнэгүй. Юундэ иимэ байдал тохёолдооб гэһэн асуудалда КПСС-эй Зэдын райкомой бюро тоб гэмэ харюу үгэбэ. Эндэ «Заречный» совхоздо малай үбэлжэлгын хэр зэргээр ябуулагдажа байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Тодорхойлходо мал эдеэлүүлхэ хэрэг тон муугаар табигданхай гэжэ бюро нэн түрүүн тэмдэглэнэ. Бүдүүн тэжээл буйлуулагданагүй, үнеэд барянда байлгагданагүй. Гадна малые үбшэнһөө һэргылхэ талаар зохисотой хэмжээнүүд абтаагүй байһаар. Энээнһээ боложо мал олоор гарзада ороно.

Совхозой дирекци болон парткомой хүдэлмэрээ муугаар эмхидхэһэнһээнь боложо иимэ дутуу дунданууд ушараа гээд бюродо хабаадалсагшад онсо тэмдэглэбэ. Даажа байһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг байхаар малшадые хүмүүжүүлхэ хэрэг һанаһанда хүрэнэгүй. Гүүртэнүүд болон һү һаалиин фермэнүүдые даагшанарай тоосоон дирекциин, парткомой заседаниинууд дээрэ шагнагдажа, зүбшэн хэлсэгдэнэгүй.

Гадна социалис мүрысөөнэй эмхидхэл хэмһээл һаа муу гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

МАЛШАДТА — ОНСО АНХАРАЛ

«Заря» колхозой партийна организаци малшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ политическэ хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулдаг юм. Партбюро энэ шухала хүдэлмэриин тусхай түсэб табинхай. Энээнэй ёһоор агитатор болон пропагандистнууд ямар нэгэ фермэ, отара гү, али гүүртэ даажа абаад, гарагай табан бүхэндэ тэндээ ошожо хөөрэлдөөнүүдые, политинформацинуудые үнгэргэдэг байна. Эдэнэр хубиингаа түсэбэй ёһоор хэмжээ ябуулганууддаа бэелүүлнэ гэжэ мүн лэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гадна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые, даажа абаһан социалис уялгаяа малшадай коллективүүдэй хэр зэргээр дүүргэжэ байһан тухайнь мэдээсэлнүүдые олониитэдэ мэдээжэ болгохо талаар хүдэлмэридэ агитатор болон пропагандистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тиихэдээ юрэл иимэ амжалта туйлагдаа, тиимэ дүн харуулагдаа гээд лэ орхидог бэшэ, харин эдэниие түйлахын тулада юун хэгдээб, ямар шэнэ онол арга үйлэдбэридэ хэрэглэгдээб гэжэ тодорхойгоор, дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэнэ.

«Заря» колхозой парткомой ябуулжа байһан ниитэполитическэ хүдэлмэриин иимэ һайн талануудые тэмдэглэхэ зуураа, КПСС-эй Хяагтын райкомой бюро байһан дутуу дунданууддаа дары усадхаха шухала гэжэ баталан абаһан тогтоол соогоо онсо заана.

Жэшээлхэдэ, Мөөрөөшэ тосхоной клуб болон улаан булангууд үргэн дэлисэтэй ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха гуламтанууд үшөөл болоодүй байһаар. Харуулан ойлгуулга мүн лэ муу. Гадна бүхыдөө ажахы дотор түрүү дүй дүршэл тарааха хэрэг һанаһанда хүрэмэ һайн бэшэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ажалшадые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ эдэбхигүйгөөр хабаадалсана.

ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ ҺЭЛГЭЛГЭ ТУХАЙ

Комсомолой организацинуудта мүнөө үедэ тон шухала хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдэжэ байна. Комсомолой документнүүдые һэлгэлгэ түлэг дундаа оробо бшуу. Гэбэшье тоосоото һунгалтын суглаануудай үедэ энэ шухала кампанида анхаралаа багаар хандуулха ушарнууд дайралдана. Эдэ суглаануудай дүүрээд байхада, документнүүдые һэлгэлгэдэ гол анхаралаа хандуулха тон шухала гээд, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой бюро онсо заана.

Заседаниин үзэмжэдэ табигдаһан ВЛКСМ-эй райкомой тоосоо шагнаад байхадаа, энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаа гээд бюро тэмдэглэнэ. Документнүүдые һэлгэлгэдэ хабаатай асуудалнууд ВЛКСМ-эй райкомой бюрогой, пленумэй, комсомолой эхин организацинуудай хамтын суглаануудай үзэмжэдэ саг үргэлжэ табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэндэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые нарниаар хинаха талаар горитой юумэн хэгдэһэн байна. Гадна комсомолшуудые зүбөөр хубаарилан табилга нилээд пайжараа, ВЛКСМ-эй зэргые бэхижүүлхэ, гэшүүдэйнь эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ талаар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Энээнһээ уламжалан комсомолой эхин организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй-союз доторхи, ниитэ политическэ хүдэлмэри эли бодо һайжарһан байха юм.

Гэхэтэй хамта дутуу дунданууд үшөөл бии гээд бюро заана. Комсомолой зарим организацинуудта Уставаар хараалагдаһан болзортоо суглаанууд үнгэргэгдэнэгүй. комсомолой даабаринуудые хубаарилга муу байна.

Эдэ мэтын дутуу дунданууд һаа боложо, комсомолой олон организацинууд документнүүдые һэлгэлгын график хазагайруулдаг байха юм. Жэшээлхэдэ, һэлгэлгээ эхилээд, дүүргээд байха ёһотой 16 организациин 8-ниинь лэ түгэсхөө. Тиигэжэ 623 хүн шэнэ билетдэй болоһон байна.

Тус кампаниин дүүрэтэр оройдоол жэл үлүүтэйхэн саг үлөө. Энэ хугасаа соо документнүүдые һэлгэлгые түгэсхэхын тулада ехэ хүдэлмэри хэхэ зорилго Түнхэнэй аймагай комсомолой организациин урда табигдаа.

Энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой техническэ шалгалтын таһагай бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн Любовь Ивановна Кравцовае харанат. Багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагдаһан, коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһэн нүхэр Кравцова коллектив соогоо хүндэтэй болоһоор үниинэй юм. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые туйлана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. Д. ЯКИЩЕНОГЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын ой модоной промышленностьда олон жэл соо аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Хоринэй леспромхозой директорэй орлогшо нүхэр **Якищенок** Василий Даниловичые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
1976 оной январиин 12.

СЭЛЭНГЭДЭ

ХОНИШОДОЙ ҺУРАЛСАЛ БА АМАРАЛТА

Сурхайта нуур шадар һуурижаһан турбазада үбэлдөө Сэлэнгын аймагай малшад, механизаторнууд мэргэжэлээ ходо дээшэлүүлдэг, амардаг юм. Һаяхан энэ турбазада хонишодой 24 үдэрэй һуралсал боложо дүүрээ. Энэ курсануудта Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой, «Эрдэм» колхозой, мүн Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын аймагуудһаа ерэһэн хонишод хабаадаа.

Эндэ дүй дүршэлтэй багшанар хэшээлнүүдые үнгэрөө, хонишод дүй дүршэлөө андалдаа. Хонишодой һуралсалһаа сүлөө сагые таатай зохидоор үнгэргэхын тулада турбазын хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдоо.

ШЭНЭ УУРХАЙ НЭЭГДЭБЭ

Галуута-Нуурай шахтада 93-дахи шэнэ уурхай ашаглалгада тушаагдаба. Тэрэ «1-МКМ» гэһэн мүнөө үеын оньһожоруулагдамал комплексоор хангагданхай. Энэ комплекс Галуута-Нуурай нүүрһэнэй уурхайн ажалые сүм оньһожоруулба. Шахтёрнуудай хүшэр хүндэ хүдэлмэриие гүйсэд оньһожоруулһанай ашаар тус уурхайда хоног соо 600 тонно нүүрһэн малтагдана. Г. И. Калёных гэгшын хүтэлбэрилдэг хүдэлмэришэдэй бригада энэ уурхайн оньһон түхеэрэлгэнүүдые хабсаргаа юм.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

АЛАС-ДУРНЫН ХИЗААРТА

Совет Алас-Дурна зүг — СССР-эй экономическа эгэ... ехэ район мүн. Тэрэ зургаан миллион дүрбэлжэн ... метр газар дайда дээрэ хабтайн нэмжынэ. Эндэһээ, ... гон далайн эрьенүүдһээ Эхэ оронноймнай ажалай ... эхилдэг. Советскэ Союзай газар дээгүүр гарадаг ... арба нэгэн бүһэлүүрэй табаниинь Примориин болон ... баровска хизаарнуудай, Амарай, Камчатска, Магад... болон Сахалинай областьнуудай, мүн Яхадай АССР... газар дээрэ тудана.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй турша соо болоһон ... хамшаг ажал хэрэгүүд тухай хизаарнууд болон обл... нуудай партийна совет органуудай хүтэлбэрилэгш... ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ ингэжэ хөөрэбэ.

ПРИМОРИИН ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Приморииин хизаарай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. И. Штодин ингэжэ хөөрэнэ:

— Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй онсо шэнжэнь юуб гэхэдэ, Приморииин арадай ажахын хүгжэлтэдэ капитальна һомололгын урталта болоно. Бүхы һалбаринуудай барилга болон техническэ талаарнь хангалтада 4,5 миллиард түхэриг гаргагдаа. 1970 онойхитой сасуулбал, капитальна һомололгын хэмжээн 40 процентээр ургаа.

Номгон далайн эрьедэ, ой тайга, үрэжэлтэ тала дайдада промышленна 17 шэнэ предприяти урган бодоо, ехэ вольтын зайн гал дамжуулгын лининууд татагдаа, байрын гэрнүүд, театрнуудай, магазинуудай, һургуулиин, ажаһуудалай болон медицинын байшангууд баригдаа. Ашагта малтамал шанаржуулгын-химическа, ой модоной-химическа, микробиологическа болон промышленностиин бусад һалбаринууд шэнээр мүндэлөө.

Приморииин ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээн. Врангелиин булангда баригдаһан орон дотор ехэ Восточно портын түрүүшын причалнууд шухала шэнэ барилгануудай тоодо орно. Машина бүтээлгэ, ой модоной, модо болбосор... гын, загаһанай, хүнгэн ... рилгын ашагта малтамал... наржуулгын болон При... риин саншалта һалбарн... саашадаа урган хүгжөө. ... бан жэлэй үедэ 150 цех ... лон үйлэдбэри эндэ ш... ашаглалгада оруулагд... байна.

Хүдөө ажахы ехээр ... жөө. Гүрэн 5.700 трак... дүрбэ мянган комбайн, ... автомобиль ба бусад техн... колхоз, совхозуудта үгөө. ... дөө ажахы шэнээр ... жүүлэгдэжэ, үйдэһэ... хубилгагдана.

Фермэнүүдэй орондо ... хай шэглэлтэй индустри... ёһоор хүдэлдэг бүлэг б... ганууд бии болоно.

Арад зоной һуудал ... лай саашадаа хүгжэн ... ха хэрэгтэ экономикын ... галта ехээр нүлөөлнэ. ... лэй табан жэл соо х... гурбадахи хүн бүхэн ... байрада ороо.

БАМ-ай ЕРЭЭДҮЙ

КПСС-эй Хабаров... крайкомой секретарь Л. ... Обушенков хөөрэнэ:

— Түсэбтэ табан ... түүхэ-бэшэгтэ декабриин ... мартагшадагүй үдэр ... Юуб гэхэдэ, энэ үдэр ... рай промышленность ... дукциин шухала зүйлнүү... бүтээн гаргаха, ... талаар табан жэлэйнгээ ... сэб дүүргэһэн тухайдаа ...

АНХАРАГТЫ:

Һонирхолтой дүй дүршэл

ХАРТААБХАҺАА—ТЭЖЭЭЛЭЙ БЕЛОК

Хартаабха болбосоруулан, тэрээгээр малда эдюулхэ тэжээлэй белок гаргаха түрүүшын технологическа лини Ивановска хүдөө ажахын институдай һуралсалай ажахыда баригдаад, ашаглагдаба.

Тэжээлдэ ургамалай белок — протеинэй дутамаг байдаг дээрэһээ тэрэниие хүсөөхын тула малай рациондо амидоконцентрадай зүйл нэмэлсэдэг гээшэ. Тэрэниие гол түлэб үйрүүлһэн ороохо таряае синтетическэ мочевинэтэй холижо бэлдэдэг байна.

— Тиихэдэ шенииисын, ешмээнэй, кукурузын талханай орондо тэдэнһээ үнэгүй ургамал энээндэ хэрэглэхэ аргагүй гү? — гэһэн асуудал институдай эрдэмтэдэй һанаае зобоодог болобо.

Профессор Ю. К. Свечин, доцент Б. М. Гуга гэгшэдэй хүтэлбэрилгэ доро хартаабхаһаа, тэдэнэй хальһа хаядаһанһаа белок абаха рецепт зохёогдоо. Һуралсалай ажахын ахамад инженер А. Н. Монов юрын лэ холимол тэжээл гаргадаг цехэй түхеэрэлгэнүүдые, бусад машинануудые хэрэглэн, тиимэ белок буйлуулха оньһожоруулагдаһан лини тодхоо.

Тэрэнь хайшан гээд хүдэлнэб?

Түрүүн ургамалай үндэһэ хэршэдэг машинада хэжэ хартаабхые угаагаад, «Волгарь» машинаар бизалжа, хэршэнэ. Һүүлдэнь тэрэ үдхэн зүйлыень АВМ-0.4 түхэлэй агрегадта хэжэ, тусхай температура соо байлгаад хатаадаг. Тиигэжэ хартаабхын гурил бэлдэгдэнэ. Удаань тусхай рецептээр хартаабхаһаа абтаһан амидо гэхэ гү, али онсо белок бии болгогдоно. Тэрэниие лабораторидо шэнжэлжэ үзэхэдэ, нэгэ килограмм хартаабхын тиимэ белок 0.7—0,8 тэжээлэй единицэ болоно гэхэ гү, али 700—720 грамм болбосороогүй протеин бии болоно. Энэнь ешмээнэй талханһаа абаһан белогһоо нэгэшье дутуугүй.

Энэ комплекс час соо тонно хүрэтэр хартаабха буйлуулжа, 250 килограмм гурил гаргана. Тэрэниие буйлуулхада ногооной гурил татаһанһаа гаргашань ехэ бэшэ.

Тэжээлэй белок болгожо, мэшээглээд байхада, хартаабхые миил адхажа хадагалһанда орходоо һураггүй бага газар эзэлдэг, һайнаар шье хадагалагдадаг. Иимэ тэжээлые гахайнуудта эдюулхэдэ һайн. Хартаабхаһаа абаһан белогоор нэмэлтэ тэжээлые үнеэд, хонидшье амтархан эдидэг юм.

Тэрэшэлэн Ивановскын эрдэмтэд пивэ шанадаг, крахмал-патока буйлуулдаг промышленностиин үлэгдэл хэрэглэжэ, амидоконцентрадай нэмэлтэ белок гаргаха рецепт зохёонхой.

Хартаабхаһаа, гэрэнэй үлэгдэлһөө тэжээлэй шэмэтэ белок промышленна аргаар үйлэдбэрилхэ технологи һайнаар нэбтэрүүлжэ, Ивановска областиинхид жэл бүри 15 мянган үхэр шахан таргалуулха, үшөө 30 мянган тонно таряа талха алмаха байна.

А. ФРАНКОВСКИЙ.
ТАСС-ай корр

Иваново.

Январиин 15—СССР-эй ба МНР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, хоорондоо туһалалсалга тухай договорой баталагдаһаар 30 жэлэй ой

«БАЙЛДААНДАШЬЕ, АЖАЛДАШЬЕ СУГТАА»...

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалай хэлэһэн эдэ үгэнүүд Советскэ Союзай, Монголой Арадай Республикын хоорондохи аха дүү ёһоной эбдэршэгүй хани барисаае тодо хурсаар элирхэйлэн гэршэлнэ.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө монгол арадай тэмсэлэй хүшэр бэрхэшээлтэй жэлнүүдтэ монгол сэрэгшэ совет солдадтай зэм зэмээ ниилүүлэн байгсаһан юм. Мүнөө МНР-тэ амгалан байдал байгуулгын жэлнүүдтэ, монгол хүдэлмэришэдтэй, малшадтай, албa хаагшадтай хамта совет мэргэжэлтэд ажаллана.

СССР-эй ба МНР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон ба хоорондоо туһалалсалга тухай 1946 ондо баталагдаһан договорой 30 жэлэй ой мүнөө үргэнөөр тэмдэглэгдэжэ байна. Совет-монгол хани барисаае, харилсаа холбооe бэхижүүлгэдэ энэ договор ехэ үүргэ дүүргэнэ. Договор Монголой экономическа ба соёлой хүгжэлтын шэнэ хараа түсэбүүдые нээгээ, уласхоорондын оршон байдалда тэрэнэй нэрэ хүндые саашадань бэхижүүлээ, Алас-Дурна зүгтэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангалгын шухала нүхэсэл болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственнэ делегациин албанай хэрэгээр МНР-тэ ошоод байха үедэ 1966 оной январиин 15-да гар табигдаһан хани барисаан, харилсаа холбоон, хоорондоо туһалалсалга тухай шэнэ договор 1946 оной договорой түүхэтэ үргэлжэлэл болоһон байха юм.

Үнгэрһэн хэдэн арбаад жэл соо СССР-эй технико-экономическа туһаламжаар, совет барилгын эмхинүүдэй хабаадалгаар МНР-тэ 200 шахуу предприяти ба арадай ажахые хүгжөөхэ бусад шухала барилга бодхоогдожо, ашаглалгада тушаагдаһан байна. Мүнөө совет-монгол хүдэлмэришэд ашагта малтамал шанаржуулдаг Эрдэнэт гэжэ ехэ бүлэг барилга хэжэ байна. Энээнэй гол хубинь болохо зэдэй-молибденэй комбинат дэлхэй дээрэхи имэрхүү асари ехэ арбаад предприятиин тоодо орохо юм.

Нэн түрүүн совет арадай үнэн зүрхэнэй, интернациональна туһаламжа, дэмжэлгын ашаар республика дотор социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада, соёл культура хүгжөөлгэдэ горитой амжалтанууд туйлагдаа гээд Монголой Арадай-революционно партиин, МНР-эй правительствын хүтэлбэрилэгшэд, бүхы монгол арад тоолоно.

Амжалтанууд айхабтар ехэ. Мүнөө Монголой промышленность 1940 онойхиһоо хоёр дахин ехэ продукци һара соо үйлэдбэрилдэг юм. Үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлдэ энэ продукци үйлэдбэрилгын жэлэй дундуур зэргын ургалта 10 процентдэ хүрэһэн байна. Урдандаа газар ажал огто эрхилдэггүй байһан энэ орондо орооһо тарянай ургаса жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Монгол орон талха тариагаар өөһэдыгөө түгэс хангахаһаа гадна, харин гүрэнүүдтэ ороoһо худалдадаг болонхой. Адууһа малайнь тоо толгой улам олошорно. Үнгэрэгшэ түсэбтэ табан жэлэй үеэр жэл бүхэндэ дунда зэргээр 8 миллион толгой нарай түл абтаһан байгаа.

СССР, Монголой хоорондохи экономическа харилсаан улам үргэдэнэ, нэгэдхэгдэһэн шэнжэтэй болоно. Арадай ажахын бүхэли һалбаринуудые байгуулхадань, Советскэ Союз МНР-тэ туһална.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума Советскэ Союзай ба Монголой Арадай Республикын хоорондо улам үргэдэжэ байһан харилсаа холбоон шэнэ, социалис түхэлэй уласхоорондын харилсаанай толотомо гэршэ, жэшээ болоно.

А. ЧЕРНЕЦКИЙ,
АПН-эй тусхай корр.
Улаан-Баатар.

ЭД БАРАА—АРАД ЗОНДО

СУМСКА ОБЛАСТЬ «Госниихимфотопроектын» Шосткинско филиалда видеомагнитофоной, 2,7 миллиметр үргэн суранзан лентэ бэлэдхэхэ технологи бэлдэгдэбэ. Шэнэ лентэ хара-сагаан болон үнгэтэ буулгабари хэхэдэ, хөөрэлдөө буулгажа абахада үргэнөөр хэрэглэгдэхэ байна

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лабораториин инженер В. А. Пасичник (наада таладань) шэнэ лентэ туршажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

ХАРИЛСАА ХОЛБООН УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

Аха дүү совет монгол арадуудай хани барисаан, харилсаа холбоон он жэлэй ошохо тума улам үргэдэжэ, улам бэхижэжэ, аша үрэтэйгөөр хүгжэжэ байһаниинь хэндэшье мэдээжэ ха юм даа. Тэд манай гансал экономическа, ажахын талаар бэшэ, харин эрдэм наукын, соёл культурын талаар хани ёһоной харилсаан үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Илангаяа соёлой байгуулалтаар дүй дүршэлөө андалдажа, бэе бэедээ туһалалсажа, хэл маягаараа националь түн удхаараа социалис соёл гэгээрэл саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта туйлагдана.

Манай Буряад орон энэ талаар хүршэ Монголой Арадай Республикатай үнинэй харилсаа холбоотой. Монгол уран зохёолшодой номууд буряад хэлэн дээрэ олоор хэблэгдэн гаргагдана. Нютагаймнай уншагшад эдэ уран зохёолнуудые һонирхон уншадагынь гайхалгүй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ театрай уран зураашад, хүгжэмшэд болон артистнуудай хоорондо харилсаа холбоон үргэдэжэ, бэе бэедээ айлшалалсадаг болонхой.

Республикымнай буряад драмын театр Монголой Нацагдоржиин нэрэмжэтэ улаан драмын театртай үнинэй хани барисаатай. Х. Намсараевай нэрэмжэтэ театр һүүлэй хэдэн жэл соо Ч. Ойдовой «Далан худалша», Лодойдамбын «Гарай тахүргэн», МНР-эй гүрэнэй шангай лауреат Д. Намдагай «Эдрээ» гэжэ пьесэнүүдые сценэ дээрээ табиһан Монголой Арадай хубисхалай 50 жэлэй ойдо зорюулжа, Улаан-Үдэ хотодо монголой драматургиин долоон хоног үнгэргэгдэһэн. Эдэ үдэрнүүдтэ хабаадалсаһан зүжэгүүдтэ хабаадалсахаяа аха дүү оронойнмнай мэдээжэ артистнар: МНР-эй арадай артист Г. Гомбосурэн, МНР-эй габьяата артистка Т. Цэвээнжав, артистка Ж. Лхамхүү ерэжэ, гол рольнуудтань наадажа, бэлиг шадабаряараа харагшадые баясуулаа бэлэй. Республикымнай Верховно Соведэй Президиум эдэ артистнуудые Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаһан юм.

Монголой театр манай драматургнуудай зүжэгүүдые баһал найруулан табижа, хото хүдөөгэй ажалшадта харуулдаг һайхан заншалтай. Жэшээлхэдэ, Цырэн Шагжинай «Тангариг» гэжэ зүжэг монголой театрай сценэ дээрэ табигдаа. РСФСР-эй габьяата артист, режиссёр С. Д. Будажапов Улаан Баатар ошожо, энэ зүжэгые табиһан юм. Тиихэдэ манай театрта табигдаһан «Эдрээ» гэжэ зүжэгые МНР-эй габьяата уран зурааша Доржпалам шэмэглэн гоёогоо, туһатай зүбшөөл, заабари үгэһэн байгаа.

Хэдэн жэлэй саана монгол хүгжэмэй үдэшэнүүд үнгэргэгдэжэ, республикымнай ажалшад Монгол оронoй ирагуу дуу хүгжэмтэй танилсаа һэн. Тиихэдэ Монголой арадай артист Ц. Пурэвдорж, МНР-эй габьяата артистка А. Загдсурэн, МНР-эй гүрэнэй шангай лауреат дирижёр Ж. Чулуун гэгшэд Улаан-Удымнай хүгжэмэй училищиин зал соо хэдэн үдэшэ концерт харуулжа, суглараагшадые баясуулһаниинь баһал һанагдана. Оперо ба балетэй театрай сценэ дээрэ айлшаднай оюун бэлигээ, уран шадабарла харуулһан. Ц. Пурэвдорж П. Чайковскиин «Евгений Онегин» гэжэ оперодо Гремиинэй рольдо наадаһан. А. Загдсурэн Татьянын роль гүйсэдхэһэн байна. Харин театрай оркестр дирижёр Ж. Чулуунай хүтэлбэри доро хүгжэмөө зэдэлүүлээ бэлэй. Имэ мартагдашагүй уулзалганууд оло дахин болоһон байха.

Манай уран зураашад монгол нүхэдтэеэ зохёохы ажалай нягта холбоотой юм. Ц. Сампиловай уран зурагууд Улаан-Баатар хотын ажалшадай эрхим магтаалда хүртэһэн байха. Һүүлэй хэдэн жэлдэ Монголой уран зураашадай хоёр ехэ выставкэ манайда үнгэргэгдөө. Түрүүн Сэнгэцохио, Гэвшэхүүгэй, 1975 оной үбэл Цэвэгжав, Дамдимаагай уран бүтээлнүүд Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ музейн залнууд соо табигдаа бэлэи. Выставкэ харагшад уран һайхан зурагуудые, шулуугаар, модоор һиилэгдэһэн бүтээлнүүдые, һайхашааһан юм. Илангаяа МНР-эй гүрэнэй шангай хоёр дахин лауреат Очирын Цэвэгжавай зурагууд Монгол оронoй мүнөөнэй байдалтай бидэниие танилсуулаа. Монголой түрүүшын эхэнэр скульптор Д. Дамдимаагай шулуун, шаазан бүтээлнүүд хүн зоной үнэн зүрхэнэй магтаалда хүртөө бэлэй.

Хоёр оронойнмнай соёл культурын талаар холбоо харилсаанай энэ жэлэй түсэбэй ёһоор республикымнай мэдээжэ уран зурааша Д-Н. Дугаров скульптор Г. Васильев хоёрой бүтээлнүүдэй выставкэ 1976 оной зун Улаан-Баатар хотодо үнгэргэгдэхэнь.

Хала хадхажа һуuһан, хилэ шадарай монголойшье, манай республикынгшье аймагууд харилсаа холбоогоо һүүлэй үедэ улам үргэдхэжэ байнхай. Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын, Булган, Хүбсүгүл аймагуудтаа манай республикын Хяагтын, Сэлэнгын, Захаамиинай, Түнхэнэй аймагуудта хани ёһоор айлшадай ерэжэ байдагынь һайшаалтай. Буряад оронойнмнай ажахынуудай, соёлой эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хүршэ аймагайнгаа ажал хүдэлмэритэй, хүн зоной ажабайдалтай дүтөөр танилсадаг заншалтай.

Үнгэрэгшэ зун хүршэ Сэлэнгын аймагай дуу, хатарай арадай ансамбль ерэжэ, Улаан-Үдынхидые баясуулһыень хэншье мартаагүй ёһотой. Оперо болон балетэй театр соо олooроо сугларһан городой ажалшад айлшадайнгаа ирагуу гоё хүгжэм, дуу хатарые нэрьемэ альга ташалгаар угтажа, шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар болгон шагнаа, хараа бэлэй. Тэдэмнай гансашье монгол дуу хатар харуулаа бэшэ, харин ород, буряад дуунуудые шадамараар гүйсэдхэһэн байна. Ингэжэ нэгэ һаналтай, нэгэ зорилготой аха дүү социалис оронуудай түлөөлэгшэд уулзадаг ха юм даа.

Буряад драмын театр, дуу хатарай «Байгал» ансамбль Монгол орондо хэдэн дахин айлшалжа, зүжэг наадаяа харуулһан байха. Ябаһан лэ газартань тэдэниие хүндэтэй һайхнаар угтажа байдаг. Энэ хоёр коллектив Монголой Арадай Республикын шанда — «Найрамдал» медальда хүртэһэн байна.

Делегацинуудаараа хоорондоо андалдажа байхаһаа гадна, ажахын болон соёлой мэргэжэлтэдые һургаха талаар ехэ юумэн хэгдэдэг. Жэшээнь, Зүүн Сибириин соёлой дээдэ һургуулида МНР-эй олохон залуушуул һуража гараа, һуражашье байна. Энэ институт дүүргэгшэд Монгол оронoй соёлой байгуулалтада хубитаяа оруулжа байнхай.

Ингэжэ манай Буряад орон Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондохи холбоо харилсаан, хани барисаан үдэрһөө үдэртэ бүри бата бэхи, дэлгэр үргэн боложо байнхай. Энэмнай хадаа манай гүрэнүүдэй, партинуудай хоорондо байгуулагдаһан аха дүүгэй, интернациональна хани барисаанай эли тодо гэршэ, аша үрэнь мүн болоно.

П. НИМАЕВ.

ЯМАР ЗОРИЛГОТОЙ ЗҮБЛӨӨН БЭ?

МУХАР-ШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). Һаяхан эндэ аймагай багшанарай зүблөөн болобо. Зүблөөн дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь Ю. М. Сахаровский «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха болон 1976—1980 онуудта арадай ажахые хүгжөөлгын гол шэглэлнүүдые бэелүүлхэ талаар аймагай багшанарай зорилгонууд тухай» элидхэл хэбэ.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха, бүгэдэ ниитын юрэнхы дунда һуралсалда оролгые түгэсхэхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалта туйлагдаа. Жэшээнь, 1970—1971 онуудай һуралсалай жэлдэ аймаг дотор 330 хүн нэгэ класстаа дахин һуулгагдаһан байбал, 1974—1975 онуудай һуралсалай жэлэй эсэстэ тиимэ һурагшадай тоо 36 хүрэтэрөө хороогдоо. Жэжэхэн эхин һургуулинуудай тоо үсөөрһэн байна.

Гэбэшье дутуу дунда юумэн үшөөл бии. Хоёрдохи жэлээ һуулгагдаһан 36 һурагшадай зургааниинь һуралсалай энэ жэлдэ һургуулияа орхинхой. Тэдэнэй хаана, юу хэдэг байһаниинь мэдэгдэнэгүй. Үшөө тиихэдэ 9—10-дахи классуудта һуража байгшадай дундаһаа һургуулияа хаяһан һурагшад бии. Түгныи дунда һургуулиһаа (директорынь нүхэр Самсонов) дүрбэн хүн, Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиһаа (директорынь нүхэр Родионов) гурбан хүн һурахаяа болёо. Ахамад классуудһаа һургуулияа орхиһон һурагшадай тоо мүнөө үедэ аймаг дотор 16 болоод байна.

Гайхалтай юумэн юун бэ гэхэдэ, элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадажа, үгэ хэлэһэн А. А. Буркова (Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин директорэй орлогшо) һурагшадайнгаа ямар шалтагаанаар һурахаяа болиһон тухай гансашье үгэ хэлээгүй.

Сэхыень хэлэхэдэ, Мухар-Шэбэрэй ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай зүгһөө хэн юун тухай үгэ хэлэхэб гэжэ эртээнһээ даабари үгтэшэһэн байгаа. Тиимэһээ Хонхолын һургуулиин багша М. Л. Калашникова, пионернүүдэй байшангай директор Т. С. Машанова, Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин директор Б. Н. Дашиев болон бусад урид бэшэгдэһэн саарһаараа ханхинаса уншаад, һайнаа дурдаад гарахаһаа ондоо шүүмжэлэлэй зүйл огто гаргаагүй.

Аймагай һургуулинуудта һунаагдаһан үдэрэй гуримаар хүдэлдэг 30 бүлэг бии. Тэдэ бүлэгүүдтэ 300 гаад һурагша ябадаг. Зүгөөр гэрэйнь даабари дүүргүүлхэһээ ондоо юумэн хэгдэнэгүй, хүмүүжүүлгын ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй гэһэн шүүмжэлэл хэгдээ. Һургуулиин интернадуудта багшын мэргэжэлгүй хүнүүд хүмүүжүүлэгшэдээр хүдэлнэ, тиимэһээ тэндэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муу байна гэжэ гэгээрэлэй таһагые даагша В. Г. Бадиева шүүмжэлээ. Тэд аймагай һургуулинуудые мэргэжэлтэдээр хангахын түлөө оролдолго гэгээрэлэй таһаг, тэрэниие даагша В. Г. Бадиева гаргадаг юм гү, али үгы гү — мэдэхын аргагүй. Тусхай мэргэжэлгүй хүнүүдэй хүмүүжүүлэгшэдээр хүдэлжэ байһанда хэн зэмэтэй гээшэб?

Хэн юун тухай хэлэхэб гэжэ даабари үгэхэдөө, гэгээрэлэй таһагай хүтэлбэрилэгшэд тэрээн тухай һануулхаяа мартажархёо гээшэ гү?!

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Минии милици намайе хамгаална

ОЛОНИИТЭДЭ ТҮШЭГЛЭН...

Ниитын эдэбхитэдые, штатна-бэшэ участково инспекторнүүдые милициин хүдэлмэридэ хабаадуулхада, ехэ туһатай байдагынь мэдээжэ. Энэ талаар Улаан-Үдэ хотын Октябрьска райгүйсэдкомой милициин таһагай участково ахалагша инспектор Виктор Петрович һайн жэшээ харуулаа.

Мүнөө үедэ нүхэр Степановай хүтэлбэри доро штатна-бэшэ 23 инспектор хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь—залуушуул.

Хүн бүхэндэ тусхай участок даалгагданхай. Жэшээлхэдэ, зарим инспекторнүүд үйлсын гурим сахилсана. Нүгөөдүулынь зарим гэр бүлэнүүдтэ ошожо, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Бэшэниинь ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүдые хаража үзэнэ.

Хүн бүхэн өөрын даабаритай байхадаа, тэрэнэй харюусалга нилээд ехэ болоно бшуу. Виктор Степановай өөрөө тэдэ инспекторнүүдэй ажал хүдэлмэриие ходо шалгаад, үгтэһэн даабариингаа дүүргэлтэ тухай мэдэжэ абадаг юм. Тиимэһээ ниитын инспекторнүүд өөрынгөө уялгануудта тон нарииваар хандадаг, үгтэһэн даабариие дүүргэхэ гэжэ оролдодог байна. Жэшээлхэдэ, ГАП-2 гээшын жолоошон В. В. Симинский ниитын эдэбхитэй инспектор болоно. Энэ хүмнай үйлсын гурим эбдэлгэтэй эрид тэмсэхэ хэрэгтэ ехэл эдэбхитэйгээр оролсодог юм. 1975 оной январь соо автомашина хулуужа, тэрээгээрээ гүйлгэжэ ябаһан хүниие шадамар бэрхээр бариа һэн. Мүн тэрэл оной март һара соо трамвайн буудал дээрэ нэгэ һогтуу хүн аашалжа байба. Гартаа хутага бариад, дайралдаһан лэ хүниие хадхахаар самнажа байтарнь, нүхэр Симинский тэрэ хулиганай зэбсэгыень булияажа абаад, милициин таһагта асараа һэн.

А. А. Баринов мүнөө үедэ милициин органдо хүдэлнэ. Бүрил һая даа энэ нүхэрнай Октябрьска райгүйсэдкомой милициин таһагай ниитын участково инспектораар хүдэлдэг байгаа. Энэ нүхэр ахалагша инспектор Степановта ехэ туһа хүргэдэг һэн. Эндэ нэгэ жэшээ дурдая.

1975 оной октябрь һарын нэгэ үдэшэ Степанов Баринов хоёр Бабушкинай нэрэмжэтэ гудамжада дежурлажа байба. Тэдэнэй гэнтэ харан гэһээнь, харгыгаар урагшаа нэгэ машина айхабтар түргэнөөр гүйжэ ябаба. Тэрэ автомашинын жолоодо һогтуу хүн һуунхай хэбэртэй. Энээниие хараһан Баринов Степанов хоёр хүнгэн машинада һууажа, хойноһоонь намнажа оробо. Баринов хоёр автомашинын зэргэлхэтэй хамта өөрынгөө машинаһаа нүгөө машинын гэшхүүр дээрэ һүрэжэ бууха зуураа, һогтуу жолоошоной гарта аһашаба. Тиигэжэ ехэ аюул хэхэеэ ябаһан хүн баригдаа һэн.

Ниитын инспектор В. В. Федосеев тухай магтаалай үгэнүүдые хэлэмээр. Нэгэтэ энэ нүхэр ахалагша инспектор Степановта ингэжэ туһалаа һэн.

1975 оной октябрь һарын хуушаар нэгэ хүнхэр Советскэ районой газар дээрэ хүнэй малгай буляажа абаад, Удын хүүргэ тээшэ гүйжэрхёо. Эгээл хүүргэ дээрэ ябатараа, тэрэ хулгайшан ямар малгай буляаһанаа хараха гэжэ шиидэбэ ха. Үбэртөө хэһэн малгайгаа гаргажа, шэнжэлэн түр зуура хараба. Эгээл тиигэхыень Федосеев харажархёод, һэжэг түрэһэн тухайгаа Степановтаа хэлэжэ, тэрэ «малгайшан» баригдаба.

Имэ эдэбхитэй, оролдосотой ниитын инспекторнүүд олон. Эдэниие шадамараар ударидажа, ниитын гурим сахиха хэрэгтэ оролдосотойгоор хабаадуулалсаһанай габьяа нүхэр Степановта бии.

Ингэжэ ахалагша инспектор Виктор Петрович Степанов олониитэдэ түшэглэн, ниитын гурим, хуули сахиха нангин хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулна

Г. БАМБАРОВ,
Республикын ниитын гурим сахиха министерствын инспектор.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй конференц-зал соо үсэгэлдэр Улаан-Үдэ городой ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан болобо. СССР Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон ба хани ёһоор бэе бэедээ туһалалсалга тухай договорой баталагдаһанһаа хойшо 30 жэлэй ойдо энэ суглаан зорюулагдаба. Улаан-Үдэ городто һурадаг Монголой Арадай республикын студентнэр, эндэ байдаг бусад монгол эрхэтэд энэ суглаанда хабаадалсаба.

Совет-монгол хани барисаанай гайхамшаг ой тухай совет-монгол хани барисаанай обществын Буряадай республикадахи правлениин гэшүүн, Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай директор Д. Д. Лубсанов элидхэл хэһэн байна.

Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй түбэй соведтэ амаршалгын телеграммые суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаба.

Манай корр.

...Энэ саг соо үйлэдбэриин ...жээн 46-һаа үлүү ...тээр ургаһан байна. Үшөө ... тоо — 122. Хизаарай ...едприятинуудай тэмдэгтэй ...зүйл гүрэнэй Шанарай ...дэтэйгээр бүтээн гаргаг...даг болонхой.

Амар шадар мүнөө БАМ ...жэ далита үгэ заншалта ...нхой. Аха дүү Украин... түлөөлэгшэд ерээдүйн ...ал хотын талмай дээрэ ...үшын бахана зоогоо ... Мүнөө Ургалал оршонхи ...а соо табан шэнэ — ...овская, Донецкая, Киев...я, Строительная, Спор...ная — үйлсэ жэрылдэнэ. Нарата Молдавиһаа ерэ... барилгашад тэдэнтэй ...элээд хүдэлнэ.

Комсомольск хото шадар ...ар мүрэн дээгүүр татаг...ан хоморой шухаг хүүр...дээгүүр сентябриин 26-да ...үүшын поезд гараа. Бай...Амарай түмэр замай ...л ехэ энэ хүүргые барил...ад болзорһоонь гурба һа...р урид ашаглалгада ту...гаа. КПСС-эй ЦК-гай Ге...ральна секретарь нүхэр ...И. Брежнев барилгаша...е туйлаһан амжалтаарнь ...аршалаа һэн.

...лас-Дурныхид зуун жэ... барилгатаи алишье та...һаа холбоотой. БАМ-ан ...хилые эдэнэр эгээн түрүүн ... шанартайгаар дүүргэ... бүтээсэ ехэтэйгээр хү...хынь, һайнаар ажаһуу...ь түлөө БАМ-ай барил...дта зохид эрхэ байдал ...ые оролдодог.

...мар шадарай байгаали... барилгын кран гол ху...нь болонхой. Юһэдэхи та... жэлэй үедэ хизаарай ...дай ажахые хүгжөөлтэдэ ... миллиард түхэриг гэхэ ...али 1976—1980 онуу...иһаа нэгэ хахад дахин ... мүнгэн һомологдоһон ...на. Үйлэдбэриин 100 га... барилга ашаглалгада ...улагдаа.

...Партиин XXV съездэ зо...үлжа, КПСС-эй ЦК-гай ...һан «СССР-эй арадай ...хые 1976—1980 онууд...хүгжөөхэ гол шэглэлнүү... проект дотор «Байгал... түмэр замай, тэрэ... палаанууд бариха хэ... үргэлжэлүүлхэ» гээд бэ...эн, Алас-Дурнын үйлэд...риин хүсые саашадань хүрдан түргэнөөр хүгжөөхэ хараа түсэбүүдээ Байгал-Амарай түмэр замай барилгатай холбонобди.

ЗЕЯ КОММУНИЗМДА АЛБА ХЭНЭ

Зейскэ ГЭС-эй түрүүшын агрегат промышленна ток үгэбэ. Алас-Дурнын дошхон мүрэн коммунизмын аша туһада хүдэлжэ эхилээ. Энэ хадаа түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй шухала үшөр болоно гэжэ КПСС-эй Амарай обкомой секретарь В. И. Павлов ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй пунктнуудай нэгэн дүүргэгдээ. Алас-Дурнын экономическа районой үйлэдбэриин хүсэ хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн программые бэелүүлгэдэ шухала алхам хэгдээ.

Зея мүрэн дээрэ баригдаһан ГЭС юһэдэхи табан жэлэй барилгануудай дунда онсо һуури эзэлнэ. Тэрэ хадаа Амар шадарай хүгжэжэ байгаа промышленна түбүүдтэ, хүдөө ажахын районуудта баригдажа байһан Байгал-Амарай түмэр замда жэл бүри табан миллиард шахуу киловатт-час электрын элшэ хүсэ дамжуулан үгэдэг байха юм. Мүрэнэй урасхалые хэмжээндэнь оруулхада, тэрэ эрьеһээ халихаяа болижо, энээнтэй тэмсэлдэ гаргашалагдадаг ехэ мүнгэ зөөри алмагдаха болобо. Ингэжэ Амар, Зея мүрэнүүд шадархи газар хүдөө ажахыда хэрэглэгдэдэг болохо юм.

Алас-Дурна зүгэй мүрэнэй эрье дээрэ бодхоогдоһон барилга Хойто-зүгэй шэмэрүүн уларилтай байгаалиие эзэмдэһэн совет хүнүүдэй баатаршалгын үльгэр жэшээ болоно. Байгаалиин орёо байдалда эдэнэр Зея мүрэн дээрэ хоморой шухаг хаалта хэжэ шадаба бшуу.

Зейскэ ГЭС-эй барилгада олдоһон дүй дүршэлые Бурея мүрэн дээрэ бодхоогдохо бүри хүсэтэй гидроэлектростанциин барилгада хэрэглэжэ болохо. Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектээр энэ станциин барилга хараалагданхай.

БИБЛИОТЕКЫН ҮҮРГЭ

Би 15-дахи ГПТУ-гай библиотекэдэ ерэһээр жэл боложо байнаб. Урда тээнь городой ехэ библиотекэдэ хүдэлжэ байһан хүм. Училищиин библиотекэдэ гэнтэ ерэшэн гэхэдээ, түрүүшээр хэхэ юумэн үгы шэнги байгаа һэн. Һурагшадта ном үгөөд лэ һууханьуйтай бшуу.

Тиигээд лэ уншагшадай дундаһаа эдэбхитэдые элирүүлжэ, өөрынгөө туһалагшад болгооб. Мүнөө тэдэмни 15 хүн болоо.

Эдэбхитэд юу хэхэ ёһотойб? Библиотекэдэ дежурлана. Минии иишэ тиишээ хэрэгээр ошоо һаамни, библиотекэ хаагдадаггүй, дежурнанууд ном үгэжэ байдаг.

Дирекциин үмэнэ асуудал таби табиһаар, номой сангай хадагаламжа болгохоёо нэгэ таһалга эрижэ абаабди. Номоймнай санда 14000 гаран хэһэг ном бии.

Училищиин библиотекэ түрүүн тусхай байрагүй байһан гэдэг. Имагтал хамтын байрын баригдахада, абонементнэ болон уншалгын залтай болоһон юм. Мүнөө хадагаламжын таһалгатай болоо гээшэ. Зүгөөр хадагаламжын таһалга коридор cooһoo үүдэтэй. Һаяар тэрэ үүдыень бүтүүлээд, абонементнэ зал соогуур ородог үүдэ хэжэ үгэхэ болонхой.

Юундэ библиотекэдэ иимэ ехэ анхарал хандуулнабибди? Юундэб гэхэдэ, библиотекэ гээшэмнай хүмүүжүүлгын туйлай ехэ үүргэтэй ха юм.

Номой стеллаж гуримшуулагдаа. Номууд тусхай темэнүүдээр хубаарилагдан, стеллаж дээгүүр табяатай. Жэшээнь, «Ниитэ-политическэ литература», «Марксизм-ленинизм», «Хизаар орондоо дурла», «Харин оронoй литература», «Уран зохёол» гэхэ мэтэ гаршагууд доро номууд хубаарилагдаа.

Һурагшад өөһэдөө орожо, стеллажуудта байһан номуудые үзэхэ, хэрэгтэйгээ шэлэхэ аргатай болонхой.

15 эдэбхитэд хүдэлмэридэмни туһалдаг гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Гадна хамтын байрын соведэй библиотекын таһаг ехэ туһа үзүүлдэг. Салин абадаг шорой хамагша эндэмнай үгы юм. Тиимэһээ сэбэрлэхэ, аршаха, угааха хүдэлмэриие библиотекын таһаг эмхидхэдэг юм.

Мүн баһа Зүүн Сибириин соёлой институдай студентнэр ехэ туһа хүргэдэг. Юуб гэхэдэ, институдай библиотекын факультедэй студентнэр мандa практика гарадаг, тиимэһээ тэдэнэр манай шефүүд болонхой.

Библиотекэ училищиингаа һурагшадые һуралсалай номоор хангадаг. Юрэнхы эрдэмэйшье, мэргэжэлэйшье номууд хуу бии. Тэрэ талаар һурагшаднай гүйсэд хангагданхай.

Гадна бүхы шахуу һурагшад библиотекын уншагшад болонхой.

Байгша оной март һара соо Б. Васильевай «Эндэ үүр хираан аали намдуу» гэһэн номоор уншагшадай конференци үнгэргөө бэлэйбди. Яһала һониин конференци болоо һэн. Һүүлдэнь Р. Белоглазовагай «Ритка» гэжэ номые зүбшэн хэлсээ һэмди. Олон һурагшад уншаһан байгаа.

«Эдир залууһаа нэрэ хүндэсэ гамна» гэһэн темээр аман журнал бэлдээд, ноябриин һүүлээр үнгэргөөбди. Хүмүүжүүлэгшэд ехэ туһалаа. Хүбүүд, басагад яһала эдэбхитэйгээр хабаадажа, нэрэ хүндэ тухай, омогорхол тухай хөөрэлдөө.

Декабрь соо «Сибириин уурхайнуудай нүхэн соо...» гэһэн темээр аман журнал эмхидхэгдээ. Тэрэмнай декабристнуудай бүһалгаанай 150 жэлэй ойдо зорюулагдаа.

Уншалгын зал соо эдиршүүлэй олooроо сугларaад байхые һамбаашалан, «Комсомольская правда» гү, али ямар нэгэн газетэдэ һонирхолтой статьягай байбал, шангаар уншажа, зүбшэн хэлсэлгэ хэдэгбди.

Нэгэтэ «Правда Бурятии» газетэдэ габьяата буряад хүбүүн Иннокентий Баторов тухай һониин материал ябаа. Тэрэниие олooроо уншаһан байнабди. Иннокентий Баторов минии нютагай хүн юм. Би эдиршүүлдэ тэрэнэй эжы, гэр бүлэ тухайдань хөөрөөб. Дүү басагантайнь сугтаа һургуулида һураһан хүм. Тэрэ мэтэ юумэ хөөрэжэ үгэһэмни, үхибүүд ехээр һонирхоо һэн.

Мүнөө манай библиотекые Октябрьска райондо оршодог ГПТУ-нүүдай библиотекэнүүдэй методическа түб болгохонь. Хүдэлмэри нэмэхэнь ааб даа.

Һаяхан эндэмнай номдо дуратайшуулай бүлгэм эмхидхэгдээ. Энэмнай саарһан дээрэ эмхидхэгдэһэн байха ёһогүй, баһал өөрын түсэбтэй болохо, эдиршүүлэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха ёһотой.

Юрэдөө, эдэбхитэдгүйгөөр ямаршье хүдэлмэри хэхын аргагүй ха юм. Эдэбхитэдтэ түшэглэхэ шухала.

Мүнөө үеын хүдэлмэришэдые бэлдэжэ байдаг гуламтада библиотекын хүдэлмэриие али болохоор һайжаруулха шухала гэжэ бодогшоб. Юуб гэхэдэ, техникын тон ехээр хүгжэжэ байһан үеын хүдэлмэришэд олон юумэ мэдэхэ, болбосоронги байха ёһотой. Тэдэнэй болбосорхо хэрэгтэ библиотекэ бага бэшэ үүргэ дүүргэхэ байна.

А. МАРГАНОВА,
библиотекые даагша.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. 15-дахи ГПТУ-гай 3-дахи курсын һурагша Санжидма Ойдопова. 2. Түүхын багша, СССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай отличник М. Толчин хэшээл хэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотонууд.

Ухибүүд—амаралтынгаа үедэ

ЭРХИМҮҮДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

Ухибүүдэй үбэлэй амаралтын үедэ Улаан-Үдэдэ декабристнуудай буһалгаанай болоһоор 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан түгэсхэлэй конференци гурбан үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Республикын бүхы шахуу аймагуудһаа ерэһэн һургуулиин һурагшад конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

Хүүгэдэй аяншалгын республиканска станциин хүдэлмэрилэгшэд тус конференциие эмхидхээ. Үнгэрһэн жэлэй ноябрь-декабрь һарануудта бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа, аймагай ба республикын конференци яагаад үнгэргэхэб гэһэн асуудалаар семинарнууд үнгэргэгдэһэн байна.

Январиин 7-ой үдэр Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министр Дмитриев С. С. «Декабристнууд ба Сибирь» гэһэн энэ конференци нээжэ, амаршалгын үгэ хэлэһэн байна. Тиихэдээ тэрэ Сэлэнгын, Хяагтын, Түнхэнэй, Баргажанай, Прибайкалиин аймагуудта үнгэргэгдэһэн конференцинүүдые онсо тэмдэглээ. Удаань хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор А. Белоусовай «Декабристнууд ба Сибирь», БИОН-ой хүдэлмэрилэгшэ В. Бахаевай «Байгал шадархи соёл культурын түлөөлэгшэдтэй декабристнуудай харилсаа холбоон» гэһэн элидхэлнүүд шагнагдаһан байна.

Һүүлдэнь һурагшад өөһэдынгөө элидхэлнүүдые уншаа. Улаан-Үдын Октябрьска районой 20-дохи һургуулиин һурагша Т. Григорьевагай «Пушкинай бэшэгүүдэй мүрөөр», Советскэ районой 3-дахи һургуулиин һурагша И. Манзыревагай «Декабриин 14-эй геройнууд», Новоселенгинскын дунда һургуулиин һурагша В. Лушниковай «Н. А. Бестужев» гэһэн элидхэлнүүд илангаяа һонирхолтой байгаа.

Хойто үдэрынь конференцидэ хабаадагшад Новоселенгинск тосхон ошожо, декабристнуудай музей болон хүшөөтэй танилсаа. Музей эмхидхэгшэдтэй уулзажа мүн лэ хөөрэлдөө.

Гурбадахи үдэртэнь Баунтын, Түнхэнэй, Прибайкалиин, Яруунын, Баргажанай аймагуудай түлөөлэгшэд элидхэлнүүдые уншаа. Баунтын аймагһаа Н. Якштас, Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиһаа К. Ильин гэгшэдэй элидхэлнүүд һонирхолтой гэжэ эндэ тэмдэглэмээр.

Яруунын аймагһаа географиин багша М. О. Эрдынеева, Түнхэнэй аймагһаа Р. А. Ангаева гэгшэд аяншалга ба хизаар ороноо шэнжэлхэ хүдэлмэри үнгэргэхэ талаар дүршэл тухайгаа сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Конференцидэ зорюулагдажа, «Декабристнууд» гэһэн выставкэ нээгдэһэн байна. Баунтын, Сэлэнгын, Яруунын, Хяагтын аймагуудай болон Улаан-Үдын Железнодорожно, Советскэ районуудай һургуулиин һурагшадай бэлдэһэн планшедүүд, альбомууд илангаяа һонирхолтой байгаа.

Үнгэрһэн жэлэй ноябриин 25-да «Правда Бурятии» газетэдэ 24 асуудалһаа бүридэһэн «Декабристнууд ба Сибирь» гэһэн викторина үгтэһэн юм. Яруунын аймагай Үльдэргын дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагша Ж. Цыжипова, Тарбагатайн дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Н. Солодухина, Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагша Т. Цыденов, 6-дахи классай һурагша Р. Митыпова ба бусад олон һурагшад энэ викторина зүбөөр таагаа.

Конференциин хүдэлмэриин дүн гаргахада, эрхимээр выставкэ эмхидхэһэн, һайн элидхэлнүүдые хэһэн, викторина зүбөөр тааһан һурагшадта грамота, дурасхаалай бэлэгүүд барюулагдаһан байна. Ухибүүдэй шэнжэлхы хүдэлмэри хүтэлбэрилһэн Баргажанай аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай инспектор Н. Г. Белоусов, Улаан-Үдын Железнодорожно районой гэгээрэлэй таһагай инспектор З. С. Капустин, Улаан-Үдын 20-дохи һургуулиин түүхын багша Л. Г. Энно гэгшэд мүн лэ грамотануудаар шагнагдаһан байна.

Е. ИРДЫНЕЕВА,
хүүгэдэй аяншалгын республиканска станциин методист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор А. А. Белоусов элидхэл хэжэ байна. 2. Конференциин зал соо.

И. ТОКМАКОВАГАЙ фото.

ҺУРАГШАДАЙМНАЙ АМЖАЛТАНУУД

Үбэлэйнгөө амаралтын үедэ республикымнай һурагшад-спортсменүүд элдэб зүйлнүүдээр болоһон мүрысөөнүүдтэ хабаадаһан байна.

ТЕННИС. Бүхэроссиин һурагшадай 14-дэхи спартакиадын тоосоогоор стол дээрэ наадагдадаг теннисээр эдиршүүлэй дунда Алас-Дурна зүгэй зоны мүрысөөн Шэтэ хотодо болобо. Областьнуудай, автономито республиканудай, хизаарнуудай юһэн командын эдир спортсменүүд энээндэ хабаадаһан байна.

Зургаан хүнһөө бүридэһэн Буряадай суглуулагдамал команда илажа, зоны чемпион болоо. Хубиин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ Улаан-Үдын 2-дохи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Александр Мугдуев эдэбхитэй һайнаар наадажа, зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. 19-дэхи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Елена Бутина—2-дохи, 40-дэхи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Наташа Серышева 4-дэхи һуурида гараа.

БОКС. Аха наһанай эдиршүүлэй дунда Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн Новосибирск хотодо үнгэргэгдэжэ, 15 команда хабаадаһан байна. Талмайн эзэд — Новосибирск хотын боксернууд командаараа 1-дэхи һуури эзэлээ. Манайхид 8-дахи һуурида гараба.

Түнхэнэй аймагай Жэмһэгэй дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Аркадий Тонтоев, Хэрэнэй интернат һургуулиин 8-дахи классай һурагша Радна Зарбуев, Улаан-Үдын 29-дэхи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Сергей Парсентьев гэгшэд 3-дахи һууринуудые эзэлээ.

БУХЭ БАРИЛДААН. Һурагшадай дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Калининградта болобо.

Баргажанай аймагай Баян-Голой һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Витя Будаев—4-дэхи, Түнхэнэй аймагай Аршаанай дунда һургуулиин һурагша Сережа Галсанов 5-дахи һуури эзэлээ.

САНА. Һурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ санын урилдалгаар ехэ мүрысөөн Красноярай хизаарай Назарово хотодо болобо.

Баргажанай адагай дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Виктор Захаров 10 километрэй зайда урилдахадаа, мүрысөөндэ хабаадаһан 70 хүн сооһоо 13-дахи һууреда гараһан байха юм.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

УНШАГТЫ[Н]
һонирхохо[...]
байхат

НАРАНАЙ ЭЛШЭЭР ДУЛААСУУЛАГДАДАГ ГЭР

НАРАНАЙ элшээр ду[...]
суулагдадаг түрүүшын [...]
Ташкентдэ баригдаба. Үбэ[...]
эндэ дулаан, харин зун[...]
һэрюун байлгахын тула нар[...]
«оролдолго» гаргаха байна. [...]
бегэй ССР-эй Наукануу[...]
академиин физико-техничес[...]
институдта иимэ «даалгабар[...]
үгтөө.
Январь һарада эхилһэн т[...]
шалга үбэлэй гуримаар үнгэ[...]
гэгдэжэ байна. Үглөөнэй на[...]
най элшэ гелиотехническэ по[...]
гоной гүбээе гэрэлтүүлхэ[...]
туяань үргэн ехэ тер[...]
шэлнүүдтэ тудадаг юм. Тэ[...]
нэй элшэ агаарые түргөөр [...]
лаахадань, бишыхан насос[...]
зүндөө хүдэлжэ эхилдэг. [...]
лашаһан агаарай байшан [...]
нэбтэрэн ороходо, досоохи [...]
һалгануд соонь дулаан б[...]
дог юм.
Иимэ пеэшэнгүүд байгу[...]
ламжаараа юрын байна. Ш[...]
луугаар дүүргэгдэһэн хана[...]
дайнь хоорондо түхэрээн [...]
сэтэй түмэр хабсаргаһан пүү[...]
гагданхай. Наранай элшээр х[...]
лаагдаһан агаар шулуун с[...]
гуур гарахадаа, эдэние дула[...]
суулдаг байха юм. Нэгэ үдэр[...]
наранай элшээр энэ байш[...]
гурбан сүүдхэ соо дунда [...]
гээр 18—20 градус дулаан ба[...]
ха аргатай. Тиихэдэ хэрэглэ[...]
жын уһан халаагдадаг байн[...]
Зундаа энэ түхеэрэлгэ тад һөө[...]
гэ хүдэлжэ захалдаг. Һүни[...]
агаарай аккумуляторнууды[...]
хүргэхэдэнь бүхэли үдэртөө[...]
гэр соо һэрюун байдаг.
Залуу эрдэмтэд Р. Авезов,
С. Хатамов гэгшэдэй хэ[...]
туршалга гелиофизигүү[...]
хамта архитекторнүүдэй зо[...]
хёоһон хоёр проектые батад[...]
хаха арга олгохо юм.

МОДОД ЯАХАДАА УТА НАҺАТАЙБ?

АРМЕНИИН ССР-эй Науко[...]
нуудай академиин Ботаникы[...]
институдай хүдэлмэрилэгш[...]
мододой үндэр наһа наһала[...]
гын нюусые шэнжэлжэ байн[...]
хай. Олон удаан жэл соо ур[...]
гаһан модод бүри үндэр на[...]
наһалхын тула амидаралай[...]
гаа гол шухала зүйлнүүд[...]
байрлалга хубилхагые оро[...]
додог байна гэжэ эдэнэр то[...]
доруулба.
Жэшээнь, мододой үндэр на[...]
һатай болохо бүринь эдэнэ[...]
мушэр һалаануудынь ондо он[...]
доо газарһаа ургажа гара[...]
байна. Түрүүшээр шэнэ һала[...]
мушэрнүүд оройгоорнь һэгла[...]
ургажа, модоной эшые хү[...]
жөөн томо болгодог юм. О[...]
жэлнүүд үнгэржэ, эдэ һа[...]
лаа мушэрнүүдэйчь хата[...]
унахада энээнһээ улам доогу[...]
шэнэ һалаанууд ургажа гар[...]
даг. Модоной үндэһэндэ му[...]
лэ иимэрхүү хубилалтанүү[...]
болодог байна. Мододой үндэ[...]
наһатай болохо бүринь газар[...]
та дүтүүр һалаа мушэрнүү[...]
ургадаг. Энэ юунһээ шалта[...]
гаалнаб гэхэдэ, үндэһэнһөө ш[...]
мэтэ тэжээл доогуур байһа[...]
һалаануудта ехээр үгтэдэ[...]
Эгээл энэ ушарһаа модод ол[...]
удаан жэлнүүдтэ һайнаар ур[...]
гадаг байха юм.

КАШАЛОДУУД БА КАЛЬМАРНУУД

ЭРДЭМТЭДЭЙ һанамжын
ёһоор, 15—20 метр утатай, а[...]
хабтар бэхи хоншоортой, хур[...]
са һабартай мантан томо кал[...]
марнуудые океан далайн гү[...]
гүнзэгы уһан сооһоо хүнүү[...]
нэгэтэшье барижа шадаагү[...]
юм.
Далайн мантан томо амит[...]
дай дундаһаа гансал кашал[...]
дууд эдэ нюуса ехэтэй шинах[...]
амитадтай тулалдадаг байна.
Юһэ метр утатай кальмар[...]
нуудые кидүүдэй залгижаах[...]
һан ушар баримтануудые При[...]
мориин биологиин эрдэмэй кан[...]
дидат А. А. Берёзин шэнжэлх[...]
удхатай зохёол соогоо харуу[...]
на.
Иимэ ушар хомор дайралда[...]
даг юм ааб даа. Гол түлэб һу[...]
раггүй жэжэхэн моллюскану[...]
лэ энэ асари томо амитан[...]
хоолой руу үрэбхигдэжэ ородо[...]
юм. Нэгэ кидэй хэто сооһоо
28 мянган хоншоор абтаһан
байгаа. Энэнь юун гэһэн [...]
тайб гэхэдэ, хэдэн арбаад сан[...]
тиметр бэетэй 14 мянган каль[...]
марые кашалот үрэбхиһэн бай[...]
гаа бшуу.
Загаһанай ажахын ба океа[...]
нографиин Алас-Дурна зүгэй
эрдэм-шэнжэлгын институдай
хүдэлмэрилэгшэд араа шүдэт[...]
кидүүдые шэнжэлхэдээ, каша[...]
лодууд душөөд түрэлэй мол[...]
люскын хойноһоо агнадаг юм
байна гэжэ элирүүлбэ. Эдэнэй
хото сооһоо 50 гаран түрэлэй
загаһанай үлэгдэлнүүд абтаа.
Араа шүдэтэ кидүүд гэзэлтэ[...]
жэ ябадаг анчоуста 70 кило[...]
грамм шэгнүүртэй һэёотой за[...]
гаһадта, крабуудта, мүн до[...]
лайн бусад загаһа жараахай[...]
нуудта добтолдог байна.
(ТАСС).

ТҮБ ХЭБЛЭЛЭЙ ХУУДАҺАНДА

«Советский спорт» газетын толилдог, неделидээ нэгэ удаа гарадаг шатарай «64» гэһэн гаршагтай хабсаргалтын «Декабристнууд ба шатар» гэһэн һонирхолтой статья соо түүхын эрдэмэй кандидат И. Линдер иигэжэ бэшэнэ:

«...Тэрэ сагта Петровско заводто баригдаһан шэнэ түрмэдэ декабристнуудые Шэтэһээ туужа абаашаха хэрэг гараа һэн. Тэдэнэр һара хахад харгыда ябахадаа, буряадуудаар газаршалуулдаг байгаа. Мүн лэ буряад зоной ажаһуудаг нютагуудые дайраһан байха юм. Зуураа тогтохо, амархадаа декабристнууд шатар наададаг һэн. Буряадууд энэ наада тон ехээр һонирхожо харадаг байгаа. Тэдэнэрэй зарим декабристнууд М. А. Фонвизин, Ф. Ф. Водковский, С. П. Трубецкой гэгшэдтэй һайнаар наадаһан байха юм.

Тиихэдэ декабрист А. Б. Беляев иигэжэ бэшэһэн байдаг: «Манай дундаһаа Н. Б. Басаргин бултанһаамнай бэрхээр шатар наададаг һэн. Теэд лэ түрүүшынгээ наадан-да буряадта шүүгдэшоо. Буряадууд өөһэдынгөө хүнэй шүүхэдэ ехэтэ баярлаһан юм. Басаргин түрүүшынгээ наада хайша хэрэгээр эхилһэн байжа болоо. Һахалаа эмирһэнэйнгээ удаа, наадагша шатаршанайнгаа хүсэ шадал тухайлжа, хоёрдохи наадандаа шүүжэрхиһэн юм. Юрэ хэлэхэ болоо һаа, буряадууд дээтүүр гарай шатаршадтай наадахаар, ухаан бодолгодо бэрхэ зон».

Эрдэмтэнэй дээрэ үгтэһэн тэмдэглэл, декабристын һанамжа сооһоо XIX зуун жэлдэ зарим буряадууд России түрүү хүнүүдһээ дутуугүйгөөр шатар наададаг байгаа гэжэ ойлгообди.

М. ДУГАРОВ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ҮШӨӨ НЭГЭ ЭРДЭМТЭ

Үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар Эрхүүгэй А. А. Ждановай нэрэмжэтэ гүрэнэй университедтэ эрдэмтэдэй нэгэдэмэл соведэй зүблөөн дээрэ олон хүн эрдэм наукын кандидадай нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Тэдэнэй тоодо манай нютагай хүн Виктор Степанович Орлов оролсоһон байна. Тэрэ «Правда Бурятии» газетын корреспондентээр хүдэлһэн, мүнөө үедэ КПСС-эй Буряадай обкомой аппарадта ажалладаг юм.

«Экономическа хубилалтануудай үедэ промышленна үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ арга боломжо һайжаруулга» гэһэн темээр В. С. Орлов диссертаци бэшэһэн байна. Философско эрдэмэй доктор, профессор Е. Ф. Сулимов, философско эрдэмэй кандидат, доцент В. Н. Политов гэгшэд ба бэшэшье эрдэмтэд тус диссертациие һайшааһан байна. Тиихэдээ энэ хүдэлмэриин научно-практическа ехэ удха шанартай байһые тэдэнэр тэмдэглээ. Юуб гэхэдэ, диссертаци бүхы дээрээ Буряадай промышленна предприятинуудай хүдэлмэриин тодорхой жэшээ, баримта дээрэ үндэһэлэн бэшэгдэнхэй.

Эрдэмтэдэй соведэй бүхы гэшүүд В. С. Орловто философско эрдэмэй кандидат гэһэн нэрэ зэргэ нэгэн дуугаар олгоо.

В. БЕЛИКОВ
БИОН-ой хүдэлмэрилэгшэ.

«ЕРЫТ НААШАА ЁОХОРТОО!»

Урда сагһаа түүхэтэй буряад арадаймнай заншалта наадан болохо ёохор үе дамжан бидэндэ ерэнхэй. Хүхын дуунай һүнинүүдтэ түүдэг тойрожо, хүхин сэнгэдэг залуушуулай сог залита энэ наадаар мүнөө үеын залуушуул баяртайгаар наадажа байдаг. Ажалшадай амаралтын парк дотор зундаа, үдэшэ бүхэндэ шахуу ёохорой зугаа наадан зэдэлдэг.

Байгша оной январиин 15-да үдэшын 20 сагта Барилгашадай клуб соо ёохор наадан эмхидхэгдэхэ. Хатар нааданда, аялга дуунда дуратайшуулые уринабди.

В. ДАМБИЕВ.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА
Телефон телеграф радио

ГАВАНА

Хани барисаанай митинг

ТАСС

Кубын ба Панамын хани барисаанай митинг Сантьяго-де-Куба хотодохи Монкадын казармын ханын дэргэдэ болобо. Кубын Коммунистын партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро ба хани ёһоной албанай хэрэгээр Кубада ерээд байһан Канадын правительствын толгойлогшо Омар Торрихос Кубын революциин үлгы болохо Орьенте провинциин хүн зоной урда үгэ хэлээ.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун хубида империализм бүрин эрхэтэ эзэн байхаяа болёо гэжэ Ф. Кастро тэмдэглэбэ. Латиин Америкэдэ гүнзэгы ехэ хубилалтанууд боложо байна.

Империализмда эсэргүү тэмсэл бүхы дэлхэй дээрэ амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гээд Ф. Кастро тэмдэглэбэ.

Панамын правительствын толгойлогшо О. Торрихос митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, гадаадын империализмда, нютагай баяд ноёдто эсэргүүгээр оронойнгоо арад зоной хэжэ байһан тэмсэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

АДДИС-АБЕБЭ

ОАЕ-гэй АССАМБЛЕЙ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭЭ

ТАСС

ЮАР-ай ба империализмын хүсэнүүдэй ээрхэг түримхэй ябуулгануудаа үргэлжэлүүлжэ байһан Анголодохи байдалые зүбшэн хэлсэхын тула Сомалиин, Танзаниин үүсхэлээр зарлагдаһан Африкын нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) гэшүүн оронуудай гүрэнүүдэй, правительствануудай толгойлогшонорой онсо яаралтай ассамблей Эфиопиин ниислэл хотодо хүдэлмэреэ дүүргэбэ. ОАЕ-гэй гэшүүн 46 гүрэнэй түлөөлэгшэд Анголо тушаа тогтоолой хоёр проектые хаража үзэбэ. Анголын Арадай Республикые ОАЕ мэдэржэ, тэрээндэ али бүхы туһаламжа үзүүлхэ, ФНЛА, УНИТА гэдэг хархис бүлэглэлнүүдтэй хамтаржа, хорото муухай ябуулгануудые үүдхэжэ байһан ЮАР-ай ээрхэг түримхэй ябуулгые эрид буруушааха шухала гэжэ 22 оронной үмэнэһөө Нигериин делегаци нэгэдэхи проект дотор дурадхаһан байгаа.

Тогтоолой проект бүхэнэй түлөө 22 гүрэнэй дуугаа үгэһэнһөө уламжалан (Эфиопи, Уганда һаналаа бариба), онсо яаралтай ассамблей Анголо тушаа тодорхой шиидхэбэри абажа шадаагүй. ОАЕ-гэй 1976 оной июнь һарада Маврикида болохо ээлжээтэ Ассамблейн нээгдэтэр Анголодохи байдалые зүбшэн хэлсэлгые хойшолуулхаар ассамблейн түгэсхэлэй заседани дээрэ шиидхэгдээ.

Нигериин, Гвинейн, Конгын, бусад оронуудай түлөөлэгшэд түгэсхэлэй заседанида үгэ хэлэхэдээ, Африкын оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай хамааралгүй эрид буруушааба.

НЬЮ-ЙОРК

Дүтын зүүн зүгтэ амгалан байдал хангахын түлөө

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые али бүхы талаһаань хаража үзэхын тула Аюулгүйн Соведэй заседани энлэ ООН-ой штаб-байшан соо нээгдэбэ. Палестиные сүлөөлхэ эмхиин делегаци тэрээндэ хабаадуулагдахаар уригдаһан байгаа.

Израилиин правительство заседанида хойшо татаха хараа бодолтой. Ээрхэг түримхэй хараа шэглэл бэелүүлэн, Тель-Авив дэлхэйн энэ райондо амгалан байдал хангаха хэрэгтэ тойбо татахые эрмэлзэнэ. Тиигэжэ ООН-ой Аюулгүйн Соведэй ба Генеральна Ассамблейн зохихо тогтоолнуудые бүдүүлигээр хазагайруулна.

Гансал ООН-до бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ ажаһуудаг хүн зон эдэнэй хорото муухай ябуулгануудые эрид буруушаана.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

ТАСС

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседани боложо, Дүтын Зүүн зүгтэ бата зүб найрамдал хангахые туйлаха гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Соведэй хүдэлмэридэ хабаадахаяа Израиль арсажа, дэлхэйн энэ райондохи байдалые эбэй ёһоор гуримшуулха дурагүй байһанаа үшөө дахин элирхэйлэн харуулба.

США-гай түлөөлэгшэ Д. Мойниханай хэлэһэн үгэ олон делегацинуудай түлөөлэгшэдэй дурыень гутааба. Нёдондо жэлэй ноябриин 30-най заседани дээрэ Соведэй баталан абаһан тогтоолые хазагайруулжа, Палестиные сүлөөлхэ эмхиин делегациин бүрин эрхэтэ хабаадагша боложо, заседани дээрэ байлсахыень уриһан ушарые буруу һүргэхөөр оролдоһон байгаа.

Хэдэ хэдэн делегацинууд үгэ хэлэхэдээ, иимэ хараа бодолдонь эрид шанга харюу сохилто үгэһэн байна. Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Я. А. Малик үгэ хэлэхэдээ, империализм, колониализм ба шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүүгээр, тодорхойлон хэлэхэдэ, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө арадуудай тэмсэлые дэмжэхэ гэһэн ленинскэ политика СССР залан сэхээр бэелүүлдэг юм гэжэ тэмдэглээ. США-гай делегадай хэлэһэн үгэ тухай тогтоходоо, тэрэнь шухала асуудалые зүбшэн хэлсэхэ бэшэ, харин энээнһээ хадуурха зорилго табина гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай хөөрэлдөөнүүдтэ Палестиные сүлөөлхэ эмхиин делегадууд бүрин эрхэтэйгээр хабаадаха ёһотой гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

Удаань энэ асуудалаар дуугаа үгэлгын болоходо, США гансаардашаһан байгаа. Соведэй хүдэлмэридэ хабаадахын тула ООП-ой түлөөлэгшэдые уриха гэһэн ушарые американ делегаци гансаараа буруушааба. Англиин, Франциин, Италиин делегацинууд һаналаа бариһан байна.

НЬЮ-ЙОРК

ХАРАТА МУУХАЙ ЯБУУЛГА

ТАСС

Штаб-байшан соо мэдэгдээгүй хүнүүдэй нюусаар табиһан гурбан бомбые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин штаб-байшангай аюулгүйе сахиха албан ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседаниин нээгдэхэһээ хэдэн час урда тээ элирүүлэн олобо.

Часай оньһон түхеэрэлгээр хангагдаһан бомбонууд нютагай сагаар 15 часта гэхэ гү, али Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые Аюулгүйн Соведтэ зүбшэн хэлсэхэһээ хахад час урид тэһэрхэ ёһотой байгаа. Заседанида хойшо татахые Израилиин шиидэһэниинь элитэ ааб даа. Палестиные сүлөөлхэ эмхиин түлөөлэгшэдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадуулхаар уриһан ушарые эдэнэр эрид буруушаана.

Хара һанаатадые бэдэрэлгэ үргэлжэлүүлэгдэжэ байна гээд Нью-Йоркын полициин засагаархидай түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Гэр байра сахин хараха хүдэлмэриие шангадхаха хэмжээнүүд ООН-ой штаб-байшан соо дары абтаһан байна. Ондоо хүниие нишэ оруулнагүй.

СПОРТ

11:5—СОВЕТ хоккеистнүүд илаба

ФИЛАДЕЛЬФИ. (ТАСС-ай корр.). 1974 оной намар СССР-эй ба Канадын суглуулагдамал командануудай хоорондо болоһон мүрысөөндэл адли, 1976 оной наадануудта совет хоккеистнүүд 11:5 тоотойгоор шүүбэ. ЦСКА-гай ба «Крылья Советов» командын хоккеистнүүд Хоккейн национальна лигын эрхим бэрхэ клубуудтай уулзахадаа, табан наадандань шүүһэн, хоёртонь шүүгдэһэн, нэгэндэнь тэнсэһэн байна.

Мүрысөөнүүдэй дүүрэһэнэй һүүлээр ТАСС-ай корреспондентнүүд нааданай дүнгүүд тухай хөөрэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар тренернүүдтэ, хоккеистнүүдтэ, мэргэжэлтэдтэ хандаба.

Б. КУЛАГИН, «Крылья Советов» командын ахалагша тренер:

Манай команда абажа боломоор наймаһаа 6 очко абаа. Мүрысөөнэй дүнгөөр сэдьхэлээ ханабаб, гэбэшье Буффалода болоһон наадые удаан мартахагүйбди.

Ф. ШЕРО, «Филадельфия флайерс» командын ахалагша тренер: Совет спортсменүүд һайнаар наадажа, дэлхэй дээрэ бултанһаа булюу байһанаа үшөө дахин харуулба. Бидэ талмай дээрэ ЦСКА-тай наадахадаа, булижа гараабди. Энэ нааданда эртээнһээ бэлдэһэн байнабди. Советскэ Союзай, Хойто Америкын эрхим бэрхэ хоккеистнүүдэй уулзалга һургаал абамаар, һонирхолтой байна.

Л. Локтев, ЦСКА-гай ахалагша тренер: Дэлхэйн хоккейн түрүү бэрхэ клубуудай командануудай мүрысөөндэ хабаадаһан байна. Эдэ наадануудта хоёр талын командануud дүршэл шадабаритай байһанаа харуулаа. Дэлхэйн хоккейе хүгжөөхэ талаар һүүлэй үедэ ехэ юумэн хэгдээ. Эндэ залуу хоккеист Александров эрэлхэг зоригтой, бушуу түргэн, добтолхы шэнжэтэй хоккеист байһанаа харуулба. Энэнь баярламаар лэ.

ТОБШОХОНООР

ГАНДБОЛ. Совет гандболистнууд Балтикын кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөнэй түгэсхэлэй нааданда ГДР-эй суглуулагдамал командые 21:19 тоотойгоор шүүжэ, энэ үндэр дээдын шагналда хүртөө.

БИАТЛОН. Спортын энэ зүйлөөр мүрысөөн Инцель шадар болобо. Владимир Николаев 20 километрэй урилдаанда гурбадахи һуури эзэлээ.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын чемпионка, москвичка Лидия Алфеева Кауласта болоһон харайгшадай бүхэсоюзна түрүүшын мүрысөөндэ 6 метр 35 сантиметр утые харайжа илаа. Энэнь манай орон дотор эгээл ехэ үрэ дүн болоно.

Американец Дан Рипли тэр соо урга тулажа харайлгаар өөрынгөө тогтооһон рекордые үлүүлбэ. США-гай Колледж-Парк хотодо болоһон мүрысөөндэ 557 сантиметр үндэрые дабаһан байна.

ВОЛЕЙБОЛ. ЦСКА-гай волейболист басагад Польшын суглуулагдамал командатай нүхэр ёһоной гурбан уулзалга Варшавада үнгэргэбэ. Энэнь Олимпиин нааданда бэлэдхэл болоһон байна. Хоёр нааданда москвагайхид илаһан, нэгэндэнь шүүгдэһэн байна.

КОНЬКИ. «Гурбан елүүрэй мүрысөөн» гэһэн коньккишадай уласхоорондын ехэ нааданай хоёрдохи шата Инсбругта үнгэргэгдэжэ байна. Москвич Андрей Маликов хоёр зайда эрхимлээ. 500 метртэ тэрэ 39,19 секунда саг харуулаа. Ленинградай түлөөлэгшэ Евгений Куликов 39,54 секунда саг харуулжа, хоёрдохи һуури эзэлээ.

500 метртэ эхэнэрнүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Сиоленскын түлөөлэгшэ Любовь Садчикова илаа — 43,47 секунда. Горькиин конькишан, дэлхэйн рекордсменка Татьяна Аверина тэрээнһээ 0,37 секундаар гартаһан байна. 1500 метрэй урилдаанда Аверина илаба—2.17,53 минута.

УҺА РУУ ҺҮРЭЛГЭ. «Комсомольская правда» газетын шанда хүртэхын түлөө уһа руу һүрэлгөөр һурагшадай дунда бүхэсоюзна мүрысөөн Тбилисидэ болобо. Уласхоорондын классай спортын табан шэнэ мастер, спортын арбаад шахуу мастер энэ мүрысөөнэй үедэ элирбэ.

Ставрополиин 13-тай һурагша Анна Дудина гурбан метрэй трамплинһаа, аранга дээрэһээ һүрэлгөөр түрүү һуури эзэлбэ. Хоюуландань эдир спортсменка уласхоорондын классай мастерай норматив үлүүлһэн байна.

Челябинскын спортсмен Сергей Кузьмин, Воронежһоо Владимир Лобынцев гэгшэд трамплинһаа, аранга дээрэһээ һүрэлгөөр илаба.

(ТАСС).

СҮҮДЭЙ ЗАЛҺАА

АРХИДАҺАНАЙ ХОЙШОЛОН

Үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар Зэдын аймагта болоһон арадай сүүд дээрэ социалис хуули ёһо эбдэгшэд шүүмжэлэгдэһэн байна. Дырестэйн дунда һургуулиин жолоошон А. И. Труднев хэнэйшье зүбшөөлгүйгөөр машина абаад, һургуулиин багша С. Б. Жигжитовтэ зеленко асархаяа «Коммунизм» колхоз ошоһон байна. Тиихэ мүртөө харгын дүрим эбдэжэ, үлүү хүниие, Чимитовые һуулгаа.

Эдэ гурбан харгыдаа архи уугаа. Нарин-Хүнды гэһэн газарта байрладаг Бадмаевай отара хүрэжэ, зеленко ашаад, бусаха харгыдаа гараһан байна. Тиин һогтуу жолоошон харгын дүрим сахингүй, авари хээ. Гэнэтэ ушарһаа Чимитовынь наһа бараа.

Сүүд дээрэ энэ ушарал дүүрэнээр тайлбарилагдаа. Директор машинаяа үгөө гэжэ Жигжитов Трудневта буруу хэлэхэһээ гадна, архидаа эмхидхэһэн, «Коммунизм» колхозой зелёнко ямаршье документ, үнэмшэлгэгүйгөөр асарһан байна. Колхозһоо тэрээндэ 24 түхэриг үгтэхэ ёһотой байгаа гэһэн справка аяар декабриин 8 болоһон хойно асараа.

Сүүдэй тогтооһоной ёһоор Жигжитовэй ябадал һургуулиин коллектив соо зүбшэн хэлсэгдээгүй, эбдэрһэн машинаяашье тэрэ заһалсаагүй гэжэ элирээ. Гүрэн түрын урда зэмэтэй хүндэ һургуулиин коллектив юундэ иимэ хайхарамжагүйгөөр хандааб гэжэ асууха дуран хүрэнэ.

И. ТАРМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хубиин түсэбэй эшэ үндэһөөр» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXV съездэ — эрхим угтамжа» — суглуулбари. «Урагшагүй эхин» — «Правда Бурятии» газетын, арадай хиналтын хамтын шалгалтын шүүмжэлхы удхатай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ехэтэ һонирхон» — А. Рыжковой статья. «Буряад ороной түсэбтэ табан жэлэй туужа бэшэг» — И. Николаевай статья. «Совет орон: шэнэ һонин» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүн бүхэн хабаатай» — Г. Клепиковэй статья. «Эршэтэ ажалай жэл» — В. Кочелевэй статья. «Хиналта — һайн туһалагша» — В. Тюринагай статья. «Пропагандист ба табан жэл» — А. Григорьевой статья. «Хүдөө ажахын эрдэм — олониитэдэ» — Ю. Рузавинай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спорт. Культурна ажабайдалай хронико. Хилын саада Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.25—«Спортлото». 09.35—«Хани барисаанай дуунууд». Ухибүүдэй хоорой коллективүүдэй концерт. Социалис оронуудай радио ба телевидени (үнгэтэ). 10.45—Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—Баледэй артистнарай концерт. (үнгэтэ). 12.40—Забһарлалга. 12.50—«Ухибүүдтэ—фильм. «О чем молчала тайга» (үнгэтэ). 14.10—«Спортлото». 14.20—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». 14.50—Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг. 15.35—«Театр тухай хөөрөөн». «Коммунистын түхэл шэнжэ совет сценэ дээрэ» (үнгэтэ). 16.40—«Саг хүлеэнэгүйл»—уран һайханай фильм. (1-дэхи сери, үнгэтэ). 18.30—«Время». 19.00—Забһарлалга. 19.10 — «Спортлото» 19.20—«РСФСР-эй арадай артист В. Климов наадана»—фильм-концерт (үнгэтэ). 19.45—фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. 21.00—Шэнэ һонин. 21.15—Д. Лондоной түрэһөөр 100 жэлэй ойдо. «Саг хүлеэнэгүйл» (1-дэхи сери). 22.30—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар залуушуулые хүмүүжүүлгэ». 23.00 — Совет поэдүүдэй шүлэгүүд (үнгэтэ). 23.20 Забһарлалга. 23.30 — «Шатарай һургуули» (үнгэтэ) 24.00 — «Время».

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

☐ «БУРЯАД ҮНЭН» ☐ 1976 оной январиин 15. ☐ 4-дэхи хуудаһан ☐ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04321. Заказ № 01598.